

Briselē, 25.7.2024.
COM(2024) 358 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS

Eiropas Savienības tiesību aktu piemērošanas uzraudzība

2023. gada ziņojums

Eiropas Savienības tiesību aktu piemērošanas uzraudzība

2023. gada ziņojums

Priekšvārds	4
Efektīva ES tiesību aktu izpildes panākšana	5
Atbalsts dalībvalstīm noteikumu pareizā īstenošanā.....	5
Agrīns dialogs ar dalībvalstīm ar mērķi rast ātrākus risinājumus	6
Pārkāpuma procedūras citu pasākumu nepietiekamības gadījumā	7
Vēršanās Tiesā kā galējais līdzeklis.....	8
ES tiesību aktu izpildes panākšana krīžu laikā.....	8
Nākotnes prasībām atbilstoša ES tiesību aktu izpildes panākšana	9
Ekonomikas un ES konkurētspējas stiprināšana.....	10
Šķēršļu novēršana vienotajā tirgū ar mērķi palielināt izaugsmi	10
Šķēršļu novēršana pakalpojumu sniedzējiem vienotajā tirgū.....	11
Labāka informācija un palīdzība iedzīvotājiem un uzņēmumiem.....	12
Finanšu pakalpojumi	12
Efektīvi neliela apjoma maksājumi	13
Ilgspējīgs finansējums.....	13
Funkcionējoša transporta nozare	13
Konkurences noteikumu izpildes panākšana.....	14
Netiešo nodokļu loma taisnīgā uzņēmējdarbības vidē	14
Tiešo nodokļu loma vienotā tirgus darbībā.....	16
Drošas un vienkāršas muitas procedūras	17
Zaļas, ilgtspējīgas un pārticīgas Eiropas izveide.....	18
Rīcība klimata jomā.....	18
Tīrs transports	19
Tīrs gaiss un ūdens	19
Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība	20
Aprites ekonomikas veicināšana.....	21
Ilgspējīga lauksaimniecība kā pārtikas nodrošinātības ķīla	21
Ilgspējīga zvejniecība un jūras telpiskā plānošana	21
Vidiskā pārvaldība	22
Tīra un cenas ziņā pieejama enerģija.....	22
Gādāšana par kodolenerģijas drošumu.....	23
Digitālajam laikmetam gatava Eiropa	24
Tehnoloģijas cilvēku labā.....	24
Taisnīga un konkurētspējīga digitālā ekonomika	24
Atvērta, demokrātiska un ilgtspējīga digitālā sabiedrība	25
Datu ekonomikas veicināšana.....	25
Uzņēmumu pārrobežu darbības atvieglošana.....	25
Digitālās transporta sistēmas	26

Taisnīgas un sociālas Eiropas veidošana.....	27
Darba tiesības.....	27
Darba aizsardzība.....	28
Darbaspēka mobilitāte.....	28
Sociālā nodrošinājuma koordinācija.....	29
Dzimumu līdztiesība.....	29
Nediskriminācija nodarbinātībā un iekļaušana.....	30
Cilvēku un mūsu brīvību aizsardzība.....	31
Tiesiskuma nodrošināšana.....	31
Cīņa pret rasismu, ksenofobiju un diskrimināciju.....	32
To cilvēku aizsardzība, kuri ziņo par ES tiesību aktu pārkāpumiem.....	32
Bērnu aizsardzība.....	33
Tiesu iestāžu sadarbība un procesuālās garantijas krimināltiesībās.....	33
Patērētāju aizsardzība.....	34
Personas datu aizsardzība.....	34
Drošāks transports.....	35
Veselības un pārtikas nekaitīguma veicināšana.....	36
Labāks profesiju regulējums un profesionāļu brīva pārvietošanās.....	37
Norīkoto transportlīdzekļu vadītāju aizsardzība.....	37
Eiropas drošības savienības stiprināšana.....	37
Ārējo robežu pārvaldība.....	38
Vienota ES reakcija migrācijas un patvēruma jomā.....	38
Sankciju pret Krieviju īstenošana.....	39

Atruna. Šajā ziņojumā ir aprakstītas darbības, ko Komisija 2023. gadā veikusi, lai uzraudzītu un panāktu ES tiesību aktu piemērošanu. Šeit minēto pārkāpuma lietu statuss kopš tā laika var būt mainījies.

Priekšvārds

Šo Komisijas pilnvaru sākumā mēs apsolījām veidot spēcīgāku, zaļāku un veselīgāku Eiropu nākamajai paaudzei ar ekonomiku, kas darbojas visu cilvēku – gan jaunu, gan vecu – labā. Piecus gadus vēlāk, neraugoties uz daudzām krīzēm, ES ir pierādījusi savu apņēmību risināt problēmas izlēmīgi, pamatojoties uz mūsu kopīgajām vērtībām un principiem.

Daudzie jaunie tiesību akti, ko šo pilnvaru termiņa laikā ierosināja Komisija un pieņēma Eiropas Parlaments un Padome, liecina, ka esam nenogurstoši strādājuši kopā, lai nodrošinātu vienotāku, pārtikušāku un ilgtspējīgāku Eiropu.

Tomēr mūsu darbs nebeidzas ar tiesību aktu pieņemšanu – mums ir jānodrošina, ka noteikumi, par kuriem vienojušies likumdevēji, darbojas uz vietas dalībvalstīs un sniedz vajadzīgos ieguvumus iedzīvotājiem un uzņēmumiem visā Eiropā.

Šajā ziņojumā ir sniegti daži būtiskākie tā darba piemēri, kas 2023. gadā veikts, lai nodrošinātu ES tiesību aktu pareizu piemērošanu dažādās nozarēs visās dalībvalstīs. Veiktie pasākumi liecina, ka vajadzības gadījumā Komisija rīkojas izlēmīgi, lai aizsargātu cilvēku tiesības un brīvības un nodrošinātu, ka ES joprojām ir demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību bastions. Komisija nopietni strādā pie tā, lai nodrošinātu vienotā tirgus pareizu darbību, kas ir mūsu ekonomikas izaugsmes un konkurētspējas pamats, vienlaikus aizsargājot darba ņēmēju un patērētāju intereses.

Dalībvalstis ir Komisijas labākās sabiedrotās centienos nodrošināt, ka ES tiesību akti tiek pareizi īstenoti un piemēroti jau no to spēkā stāšanās brīža. Tāpēc ļoti svarīgs ir Komisijas agrīnais un pastāvīgais īstenošanas atbalsts dalībvalstīm, un cieša sadarbība ar dalībvalstīm, kuras pamatā ir savstarpēja uzticēšanās, ir visīsākais ceļš, kā sasniegt šo kopīgo mērķi. Šī preventīvā stratēģija veicina noteikumu izpildes kultūru, ir izmaksu ziņā lietderīga un sniedz labumu ikvienam.

Tomēr stingri izpildes panākšanas mehānismi joprojām ir būtisks papildinošs mehānisms. Kā skaidrots šajā ziņojumā, Komisija nevilcinās vajadzības gadījumā izmantot šos mehānismus, lai nodrošinātu, ka noteikumi, par kuriem panākta vienošanās, pārtop realitātē, kas uzlabo Eiropas iedzīvotāju un uzņēmumu dzīvi.

Urzula fon der Leiena

Eiropas Komisijas priekšsēdētāja

Efektīva ES tiesību aktu izpildes panākšana

“Kopā mēs esam pierādījuši, ka tad, kad Eiropa ir drosmīga, tā panāk izpildi. Mūsu darbs ne tuvu nav beidzies, tāpēc stāvēsim plecu pie pleca. Panāksim rezultātus šodien un būs gatavi rītdienai.”

Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena savā 2023. gada runā par stāvokli Savienībā

ES ir tiesiska kopiena. Atbilstība ES tiesību aktiem ir pamats tam, lai ES efektīvi darbotos cilvēku un uzņēmumu labā. Tāpēc ir ļoti būtiski panākt ES tiesību aktu izpildi, lai saglabātu apstākļu vienlīdzību starp dalībvalstīm, nodrošinot, ka neviena valsts negūst netaisnīgas priekšrocības un ka vienotais tirgus darbojas, kā nākas. Šis darbs liecina par mūsu apņēmību būt konkurētspējīgiem un aizsargāt cilvēku tiesības un ES pamatvērtības, to skaitā tiesiskumu.

ES tiesību aktu pareizas piemērošanas un izpildes nodrošināšana ir viens no Komisijas kā Līgumu ievērošanas uzraudzītājas pamatuzdevumiem. Komisijas izpildes panākšanas pasākumu pamatā ir viens vispārējs mērķis: nodrošināt, ka cilvēki un uzņēmumi gūst labumu no mūsu kopīgi pieņemtajiem noteikumiem neatkarīgi no tā, kurā ES dalībvalstī viņi atrodas. Lai sasniegtu šo mērķi, Komisija izmanto [dažādus instrumentus](#): agrīni īstenošanas norādījumus un finansiālais atbalsts, publiska ziņošana, uz risinājumiem orientēti dialogi ar dalībvalstīm un vajadzības gadījumā pārkāpuma procedūras.

Atbalsts dalībvalstīm noteikumu pareizā īstenošanā

Pārdomāta izpildes panākšana nozīmē jau no noteikumu spēkā stāšanās brīža nodrošināt atbilstību ES tiesību aktiem, vispār novēršot pārkāpumu izdarīšanu. Tāpēc Komisija pastāvīgi stiprina savu atbalstu dalībvalstīm ES tiesību aktu īstenošanā. Atbalsta pasākumi ir dažādi, un bieži vien sekmju atslēga ir to kombinēta izmantošana.

Piemēram, konkrētu ES tiesību aktu īstenošanas procesā Komisija sniedz praktiskus norādījumus dalībvalstīm, uzņēmumiem, ieinteresētajām personām un sabiedrībai par to, kā saprast un piemērot konkrētus juridiskā teksta aspektus. Šie norādījumi var būt rakstiski norādījumi vai vietnē publicētas

atbildes uz bieži uzdotiem jautājumiem, vai arī tie var tikt sniegti speciāli organizētās sanāksmēs, piemēram, transponēšanas darbsemināros. Lai veicinātu ES tiesību aktu pareizu īstenošanu, tiek izmantotas arī ekspertu grupas.

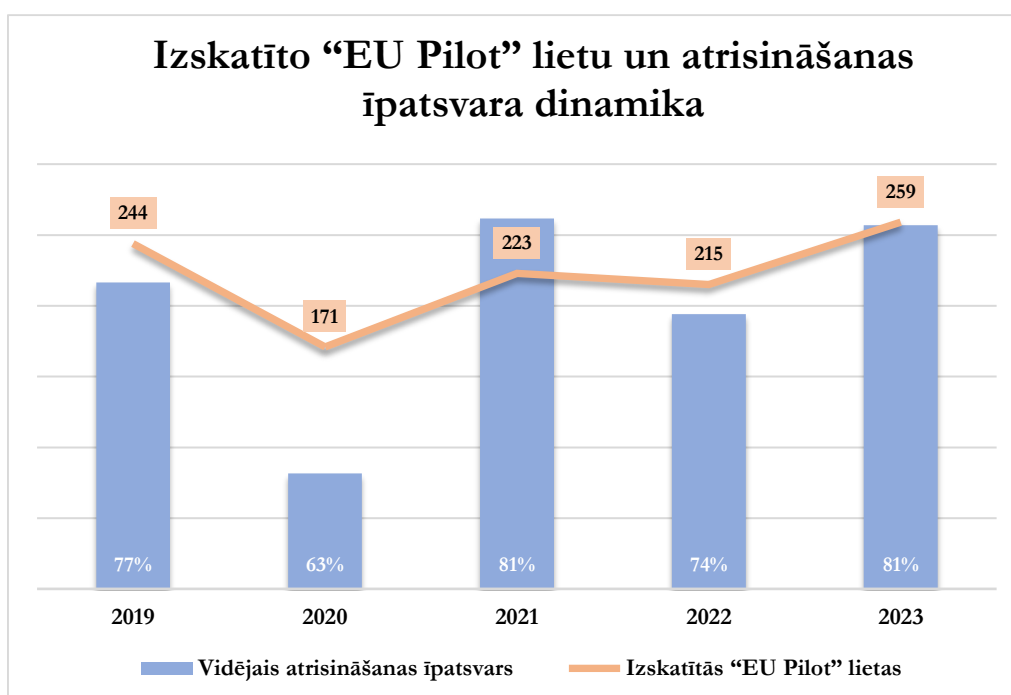
Tomēr atbalsts dalībvalstīm ir vairāk nekā tikai norādījumi par konkrētu ES tiesību aktu īstenošanu. Arī finansiālais atbalsts no ES fondiem ir izrādījies lietderīgs instruments, kas palīdz dalībvalstīm un stimulē tās veikt reformas un vajadzības gadījumā paātrināt ES prioritāšu īstenošanu. Vēl viens piemērs tam, kā dalībvalstīm tiek sniegts atbalsts tehnisko zināšanu veidā, ir [tehniskā atbalsta instruments](#). Veicinot administratīvo spēju veidošanu dalībvalstīs, tas palīdz nodrošināt ES tiesību aktu un politiku pareizu īstenošanu.

Agrīns dialogs ar dalībvalstīm ar mērķi rast ātrākus risinājumus

Ja Komisija, neraugoties uz pasākumiem dalībvalstu atbalstam un atbilstības veicināšanai, konstatē iespējamu ES tiesību aktu pārkāpumu, tā var nolemt sākt pirmspārkāpuma dialogu saskaņā ar iedibināto procedūru “EU Pilot”. Šo dialogu izmanto, ja tas sniedz pievienoto vērtību, piemēram, ja tas spētu nodrošināt atbilstību ātrāk nekā oficiāla pārkāpuma procedūra.

Covid-19 pandēmijas laikā aviosabiedrības laikus neatlīdzināja pasažieriem par atceltajiem lidojumiem, un valstu iestādes nenodrošināja ES noteikumu efektīvu izpildi. Komisija izmantoja “EU Pilot” dialogus ar visām dalībvalstīm, lai panāktu, ka aviosabiedrības ievēro ES pasažieru tiesības. Rezultātā aviosabiedrības izmaksāja lielāko daļu no kavētajiem atlīdzības maksājumiem un uzlaboja saziņu ar pasažieriem lidojuma atcelšanas gadījumā. Komisija šos “EU Pilot” dialogus izbeidza 2023. gadā.

Laika gaitā “EU Pilot” dialoga procedūra ir pierādījusi savu vērtību. Komisija 2023. gadā risināja 259 “EU Pilot” dialogus, un vairāk nekā 80 % gadījumu tika rasts apmierinošs risinājums. Tikai pēc 11 % no “EU Pilot” dialogiem nācās sākt pārkāpuma procedūru. “EU Pilot” procedūra ir pierādījusi sevi daudzās politikas jomās, ir īpaši enerģētikas (40 sekmīgi slēgtas lietas), nodokļu un muitas (37), mobilitātes un transporta (36) un finanšu pakalpojumu (25) jomā.

Pārkāpuma procedūras citu pasākumu nepietiekamības gadījumā

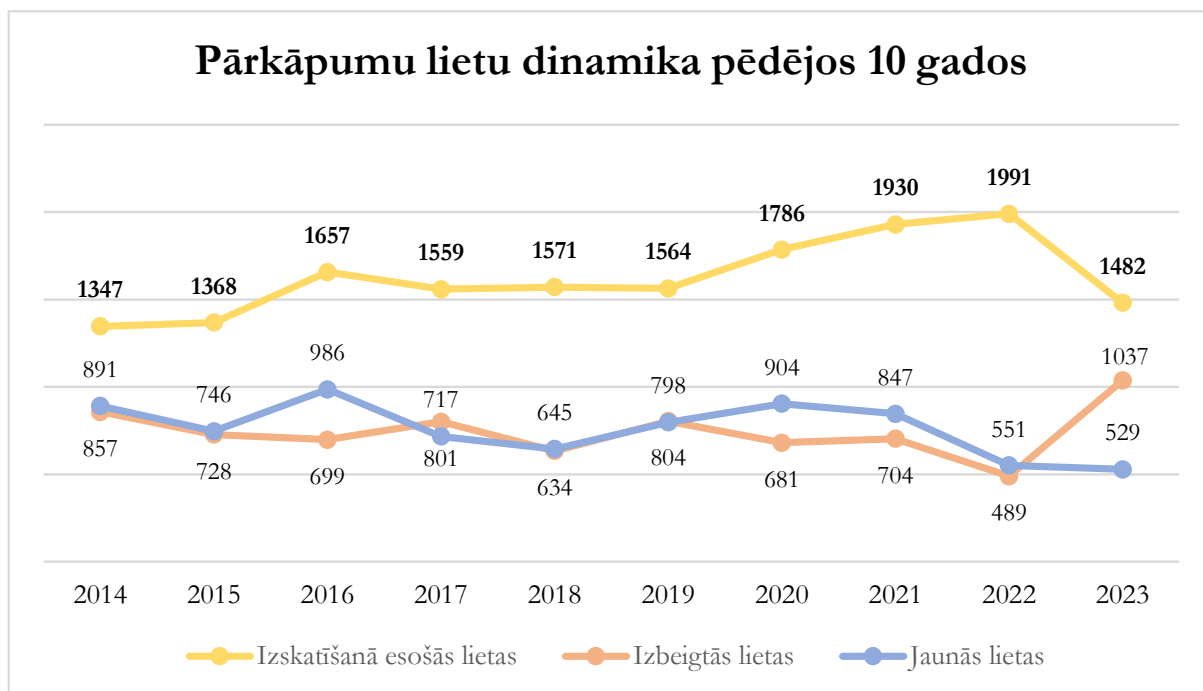
Komisija gadu gaitā ir izmantojusi pārkāpuma procedūras, lai panāktu plašākus un ietekmīgākus uzlabojumus. Stratēģiskā pieeja ES tiesību aktu izpildei piešķir prioritāti pārkāpumiem, kuriem ir visbūtiskākā ietekme uz cilvēku un uzņēmumu interesēm.

Komisija 2023. gadā sāka 529 pārkāpuma procedūras visās galvenajās politikas jomās. Katra dalībvalsts bija iesaistīta ar vidēji 20 jaunām lietām katrā dalībvalstī. Komisijas izpildes panākšanas pasākumi nosargāja vienotā tirgus integritāti un nostiprināja ES ekonomiku. Tie veicināja tīru gaisu, ūdeni un transportu, kā arī aprites ekonomiku. Komisija atbalstīja ES kopīgās vērtības, cilvēku pamattiesības un tiesiskumu.

Ir daudz faktoru, kas ietekmē jaunu pārkāpuma procedūru skaitu. Mazāks jauno transponējamo direktīvu skaits (no 67 direktīvām 2014. gadā līdz 34 direktīvām 2023. gadā) nozīmē to, ka ir mazāk pārkāpuma procedūru par direktīvu novēlotu vai nepareizu transponēšanu. 2023. gadā bija mazākais jaunu pārkāpumu lietu skaits par direktīvu nepilnīgu transponēšanu (284) pēdējo 20 gadu laikā. Komisijas pastiprinātais atbalsts dalībvalstīm direktīvu pareizai transponēšanai un piemērošanai arī ir palīdzējis novērst pārkāpumus.

2023. gadā pārkāpuma procedūras atkal apliecināja savu efektivitāti: Komisija sekmīgi izbeidza vairāk nekā 1000 pārkāpuma procedūru, jo dalībvalstis bija panākušas atbilstību ES tiesību aktiem. Šis skaitlis atspoguļo arī Komisijas centienus panākt progresu senākās, ilglaicīgās lietās, no kurām daudzas Komisija varēja izbeigt 2023. gadā.

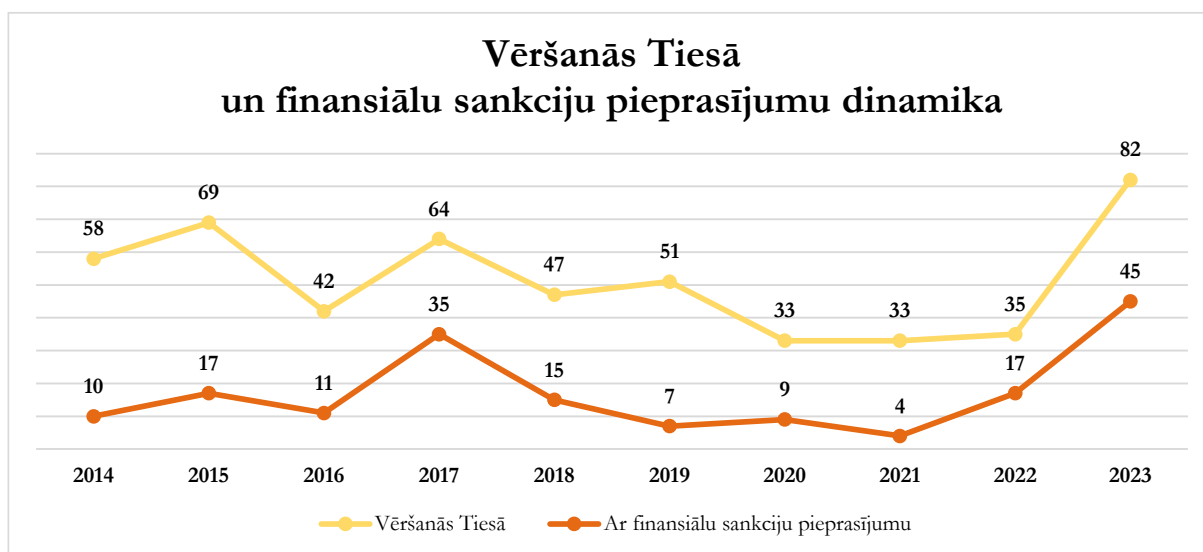
No visām izbeigtajām lietām 95 % tika atrisinātas, pirms tās bija jānodod izskatīšanai Eiropas Savienības Tiesā (“Tiesa”). Izvairīšanās no ilgstošas tiesvedības nozīmē, ka iedzīvotāji un uzņēmumi var agrāk izmantot ES tiesību sniegtās priekšrocības.

Vēršanās Tiesā kā galējais līdzeklis

Ja pārkāpuma procedūras sākumposmos netiek novērsts ES tiesību aktu pārkāpums, Komisija galu galā var nodot lietu izskatīšanai Tiesā. [Īpašos gadījumos](#) Komisija var pieprasīt piemērot finansiālas sankcijas attiecīgajai dalībvalstij.

Komisija 2023. gadā nolēma nodot Tiesai izskatīšanai kopumā 82 lietas. Komisija lūdza Tiesu 45 lietās piemērot finansiālas sankcijas attiecīgajai dalībvalstij. No šīm lietām 40 attiecās uz transponēšanas pasākumu nepaziņošanu, un piecas bija otrreizējas prasības Tiesā par agrāka sprieduma nepildīšanu. Tas ir ievērojams pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem un liecina par Komisijas apņemšanos panākt ES tiesību aktu īstenošanu.

ES tiesību aktu izpildes panākšana krīžu laikā

Krīzes vai ārkārtas situācijas, piemēram, Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, var radīt problēmas dalībvalstīm pilnībā nodrošināt atbilstību četrām ES pamatbrīvībām un vienotā tirgus darbību. Sarežģītos apstākļos var rasties kārdinājums dot priekšroku iekšējiem apsvērumiem, nevis ES tiesību aktu pareizai piemērošanai. Tomēr ES tiesību aktu rezultatīva izpilde ir ļoti svarīga, lai nodrošinātu, ka iedzīvotāji un uzņēmumi arī turpmāk var saņemt aizsardzību un juridisko noteiktību, ko nodrošina ES tiesību akti, kā arī to, ka svarīgākās preces tiek piegādātas un pakalpojumi sniegti tur, kur tie ir vajadzīgi.

Krievijas iebrukums Ukrainā ietekmēja gāzes piegādes drošību ES, tāpēc ir īpaši steidzami jāizstrādā stabili riskgatavības plāni visām dalībvalstīm. Komisija sāka “EU Pilot” izmeklēšanu pret 26 dalībvalstīm par to, ka tās nebija paziņojušas Komisijai valsts mēroga riska izvērtējumus, preventīvās rīcības un ārkārtas rīcības plānus, kas paredzēti [Gāzes piegādes drošības regulā](#). No šīm izmeklēšanām 16 varēja izbeigt pēc tam, kad dalībvalstis bija iesniegušas pieprasīto informāciju, tādējādi apstiprināt, ka lielākā daļa dalībvalstu ir ieviesušas šos pasākumus.

ES gāzes uzglabāšanas tirgus darbība un nediskriminējoši noteikumi par piekļuves nosacījumiem dabasgāzes pārvades sistēmām ir būtiski, lai nodrošinātu piegādes drošību un stabilizētu enerģijas

cenās. Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Poliju](#) par papildu maksu noteikšanu uzņēmumiem, kuri ievēro obligāto gāzes uzglabāšanas prasību, kad tie izmanto gāzes krātuvi citā dalībvalstī. Šādi pasākumi kavē gāzes pārrobežu tirdzniecību.

Komisija arī rīkojās, lai aizsargātu vienoto tirgu nolūkā nodrošināt nekaitīgas, cenas ziņā pieejamas un kvalitatīvas pārtikas pieejamību visās dalībvalstīs. Pēc tam, kad Komisija bija veikusi izpildes panākšanas pasākumus, Ungārija atcēla savu iepriekšējās paziņošanas sistēmu attiecībā uz labības eksportu. Ungārijas uzņēmēji var atkal eksportēt labību uz citām dalībvalstīm bez jebkādiem šķēršļiem tirdzniecībā. Tomēr 2023. gada oktobrī Komisija sāka pārkāpuma procedūru pret [Slovākiju](#) par iepriekšējās paziņošanas sistēmu attiecībā uz konkrētiem graudiem un sēklām.

Nākotnes prasībām atbilstoša ES tiesību aktu izpildes panākšana

Komisija 2023. gada jūlijā pabeidza [izvērtēšanu](#) Komisijā un ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka veids, kādā tā panāk ES tiesību aktu īstenošanu, darbojas praksē un atbilst nākotnes prasībām. Izvērtējums tika organizēts sešās jomās: Komisijas stratēģiskās pieejas īstenošana ES tiesību aktu izpildes panākšanā; pārkāpumu efektīva izskatīšana, sūdzību izskatīšanas atvieglošana, sistemātiskāka noteikumu piemērošanas uzraudzīšana, atbalsta palielināšana dalībvalstīm un pārredzamības palielināšana.

Visās šajās jomās ir noteikti mērķtiecīgi uzlabojumi, un Komisija [kopā ar dalībvalstīm](#) strādā, lai tos īstenotu. Tie nodrošinās lielāku pārredzamību, labāku informāciju potenciālajiem sūdzību iesniedzējiem, efektīvākus instrumentus sadarbībai ar dalībvalstīm direktīvu transponēšanā utt.

Izvērtējums ir apliecinājis Komisijas spēju pārredzami un atklāti novērtēt tās izpildes panākšanas instrumentus un procedūras un pielāgoties mainīgajiem apstākļiem. Tas arī pierādīja, ka Komisija un dalībvalstis var sadarboties, lai apzinātu un ieviestu uzlabojumus to sadarbībā tādā juridiski un politiski sarežģītā jomā kā ES tiesību aktu izpilde.

Ekonomikas un ES konkurētspējas stiprināšana

“Ar šīm trim problēmām – darbaspēka trūkumu, inflāciju un uzņēmējdarbības vidi – saskaramies laikā, kad mēs arī aicinām mūsu rūpniecības nozari uzņemties vadošo lomu pārejā uz tīru enerģiju. Tāpēc mums ir jālūkojas tālāk un jāparedz, kā, to darot, saglabāsim konkurētspēju. (...) Jo Eiropa darīs visu iespējamo, lai saglabātu savu konkurences priekšrocību.”

Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena savā 2023. gada runā par stāvokli Savienībā

2023. gada paziņojums “[Vienotajam tirgum 30 gadi](#)” parādīja, kā nepilnīga vai nepareiza ES noteikumu piemērošana joprojām rada šķēršļus vienotajā tirgū. Tas rada izmaksas uzņēmumiem un patērētājiem. Atšķirīgi valstu noteikumi, kas ievieš ierobežojumus bez argumentēta pamatojuma, rada sarežģījumus un kropļo konkurenci. Ja atklājas tendence, ka viena dalībvalsts ir izdarījusi vairākus pārkāpumus, tas ir liels izaicinājums vienam no ES pīlāriem. Komisija panāca ES noteikumu izpildi, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem, un strādāja pie tā, lai cilvēki varētu pilnībā izmantot savas tiesības un priekšrocības vienotajā tirgū.

Šķēršļu novēršana vienotajā tirgū ar mērķi palielināt izaugsmi

[Vienotā tirgus pārredzamības direktīvas](#) un tās [Tehnisko noteikumu informācijas sistēmas](#) mērķis ir novērst jaunus šķēršļus vienotajā tirgū ar pārredzamības, dialoga un labāka regulējuma palīdzību. Direktīvā paredzētā paziņošanas procedūra nodrošina, ka Komisija un citas dalībvalstis var izskatīt visus tehniskos noteikumus, ko dalībvalsts plāno ieviest attiecībā uz produktiem un informācijas sabiedrības pakalpojumiem.

Tiesa [atgādināja](#) direktīvas nozīmi un iespēju iedzīvotājiem un uzņēmumiem aktīvi iebilst pret valsts noteikumiem, kas pieņemti, pārkāpjot direktīvu. Komisija daudzās viedokļu apmaiņās ar dalībvalstīm veicināja direktīvas pilnīgu piemērošanu.

Lai nodrošinātu vienotā tirgus nepārtrauktu darbību, Komisija vairākās lietās veica turpmākus pasākumus, ieskaitot vērsanos [Tiesā pret Ungāriju](#), kad tā ierobežoja preču (piemēram, būvmateriālu) brīvu apriti, nosakot ierobežojumus (fiksēts cenu līmenis, iepriekšēja paziņošana par eksportu utt.).

Šķēršļu novēršana pakalpojumu sniedzējiem vienotajā tirgū

Pakalpojumiem ES ekonomikā ir izšķirīga nozīme. Tie veido aptuveni 70 % no ES iekšzemes kopprodukta un tikpat lielu daļu no ES nodarbinātības. Nozarei ir izšķiroša nozīme ES ekonomikas atveseļošanā un noturībā.

[Pakalpojumu direktīva](#) ir būtiska, lai novērstu nepamatotus šķēršļus uzņēmumiem, kuri vēlas izveidot filiāli citā dalībvalstī vai sniegt pakalpojumus pāri robežām. Komisija stingri vērsās pret dalībvalstīm, kuras pārkāpj direktīvu.

Komisija sāka pārkāpuma lietas pret [Maltu](#), [Poliju](#) (lieta tika slēgta vēlāk 2023. gadā) un [Slovēniju](#) par to, ka tās ir ieviesušas pilnīgu aizliegumu reklamēt advokātu darbības. Tā sāka un turpināja lietu pret [Slovēniju](#) par to, ka tā nav risinājusi jautājumus par tiesību aktos noteiktajām cenām nekustamā īpašuma aģentūrām, un pret [Kipru](#) par ierobežojumiem, ar kuriem nosaka, kam var piederēt akcijas nekustamā īpašuma starpniecības uzņēmumos. Komisija arī pievērsās pārrobežu pakalpojumu sniegšanas ierobežojumiem, kā arī finanšu garantiju prasībām, sākot un veicot turpmākus pasākumus lietā pret [Beļģiju](#).

Attiecībā uz to, kā dalībvalstis ievēro ES Līguma noteikumus par brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu brīvu apriti, Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Poliju](#) par aptieku reklamēšanas aizliegumu.

Maksājumu kavējumi negatīvi ietekmē uzņēmumus, jo samazina likviditāti, apgrūtina augsmi, pasliktina noturību un potenciāli kavē centienus kļūt zaļākiem un digitālākiem.

[ES noteikumi](#) uzliek valstu iestādēm pienākumu apmaksāt rēķinus 30 dienu laikā. Komisijas izpildes pasākumu mērķis ir panākt, ka valstu iestādes laikus maksā iepirkto preču piegādātājiem un pakalpojumu sniedzējiem. Komisija vērsās Tiesā pret [Beļģiju](#), [Griekiju](#), [Itāliju](#), [Portugāli](#) un [Slovākiju](#) par novēlotiem maksājumiem saviem piegādātājiem un sāka papildu pārkāpumu lietas pret [Griekiju](#) un [Itāliju](#).

[ES publiskā iepirkuma noteikumi](#) nodrošina pārredzamību un tirgus piekļuves iespējas uzņēmumiem un vienlīdzīgu attieksmi pret ekonomikas dalībniekiem, kas ieinteresēti piedalīties iepirkuma procedūrās. Tie arī atbalsta publisko līdzekļu pareizu pārvaldību. Lai panāktu šo noteikumu izpildi, Komisija sāka pārkāpuma procedūras pret [Ungāriju](#), [Portugāli](#), [Rumāniju](#) un [Slovēniju](#) un veica turpmākus pasākumus lietā pret [Bulgāriju](#). Tā varēja izbeigt procedūras pret

Čehiju, Igauniju, Grieķiju, Latviju, Lietuvu, Portugāli un Zviedriju, jo tās bija panākušas atbilstību ES noteikumiem.

Labāka informācija un palīdzība iedzīvotājiem un uzņēmumiem

Pēdējos gados ir izstrādāts vienotā tirgus pārvaldības instrumentu kopums ([Vienotā tirgus noteikumu izpildes darba grupa \(SMET\)](#), [SOLVIT](#), [Iekšējā tirgus informācijas sistēma](#), [“Your Europe”](#) un [“Tavs Eiropas padomdevējs”](#)), kura mērķis ir iedzīvotājiem un uzņēmumiem dot iespēju pilnībā izmantot savas tiesības vienotajā tirgū. Tie sniedz skaidru informāciju, palīdzību un problēmu risinājumus. Piemēram, 2023. gadā [SOLVIT](#)

centri palīdzēja vairāk nekā 2200 iedzīvotājiem un uzņēmumiem to problēmu risināšanā. Vairāk nekā 88 % no šiem gadījumiem tika atrisināti. Komisija publicēja [SMET ziņojumu par 2022.–2023. gadu](#), kurā izklāstīts [SMET](#) darbs un sasniegumi. Komisija un dalībvalstis sadarbojas ar [SMET](#), lai analizētu un likvidētu atlikušos šķēršļus vienotajā tirgū. Tam var būt būtiska ietekme, jo tas samazina šķēršļus: piemēram, [SMET](#) strādāja pie tā, lai likvidētu 90 konkrētus ar procesu saistītus šķēršļus, kas kavē atjaunīgās enerģijas projektu izstrādi.

Turklāt pierādījumi, kas iegūti, izmantojot šos instrumentus, palīdz noteikt un risināt problēmas, kuras saistītas ar vienotā tirgus noteikumu piemērošanu. [SOLVIT](#) īpaši var atklāt strukturālas problēmas, ar kurām atkārtoti saskaras iedzīvotāji un uzņēmumi. 2023. gadā tika publicēts pirmais [īstenošanas ziņojums par vienoto digitālo vārteju](#), t. i., [vienoto digitālo vārteju](#) – tīmekļa vietni ar vairāk nekā 400 miljoniem apmeklētāju, kura atvieglo tiešsaistes piekļuvi informācijai, procedūrām un palīdzības pakalpojumiem, kas eiropiešiem un uzņēmumiem var būt vajadzīgi citā ES valstī. [“Your Europe”](#) bija populārākā Komisijas tīmekļa vietne ar 32 miljoniem apmeklētāju gada laikā. [“Tavs Eiropas padomdevējs”](#), kas informē iedzīvotājus un uzņēmumus par viņu tiesībām vienotajā tirgū, tika apskatīts vairāk nekā 26 000 reizi.

Finanšu pakalpojumi

Finanšu stabilitāte, patērētāju aizsardzība un stabila uzņēmējdarbības vide ir pamats pareizai finanšu tirgu darbībai. Pārredzamības pamatā ir starptautisku uzņēmumu [ziņošana](#) par uzņēmumu ienākuma nodokli, ko tie maksā katrā dalībvalstī. [Noteikumos, ar ko groza Finanšu instrumentu tirgu direktīvu II](#), ir paredzēts izmēģinājuma režīms tirgus infrastruktūrām, kura pamatā ir sadalītās virsgrāmatas tehnoloģija. Ar tiem arī izmainīja “finanšu instrumenta” definīciju, lai precizētu, ka šādus instrumentus var emitēt, izmantojot kriptovalūtas. Visbeidzot, [ES noteikumi par mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanu](#) pastiprināja ceļu satiksmes negadījumos cietušo aizsardzību visā ES.

Komisijas izpildes pasākumi palīdzēja nodrošināt finanšu pakalpojumu darbību daudz dažādās jomās. Komisija sāka 39 pārkāpuma procedūras pret dalībvalstīm par to, ka tās nav pilnībā transponējušas [Direktīvu par ienākuma nodokļa informācijas atklāšanu](#), [Mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas direktīvu](#) un [Regulu, ar ko groza Finanšu instrumentu tirgu direktīvu II](#).

Efektīvi neliela apjoma maksājumi

Efektīvi neliela apjoma maksājumi ir ES ekonomikas pamats, kas veicina netraucētus darījumus starp nozarēm un nodrošina netraucētu saimniecisko darbību. Tiem ir būtiska nozīme ekonomikas izaugsmes veicināšanā un finanšu stabilitātes veicināšanā. Piemēram, [SEPA regula](#) nodrošina, ka iedzīvotāji un uzņēmumi var veikt visus euro bezskaidras naudas pārrobežu maksājumus tikpat viegli kā iekšzemes maksājumus.

Komisija sāka “EU Pilot” dialogus ar divām dalībvalstīm par regulas pareizu īstenošanu. [Vienotā tirgus noteikumu izpildes panākšanas darba grupa \(SMET\)](#) arī aicināja dalībvalstis apzināt un novērst trūkumus, kas izraisa [IBAN diskrimināciju](#) (tas nozīmē, ka kontus citās ES dalībvalstīs nevar izmantot, lai izveidotu tiešā debeta maksājumus vai pārskaitītu līdzekļus iekšzemes maksājumiem).

Ilgtermiņspējīgs finansējums

Ilgtermiņspējīgs finansējums ir svarīga [Eiropas zaļā kursa](#) atbalsta daļa. ES noteikumi ietver [Taksonomijas regulu](#), [Ar ilgtspēju saistītas finanšu informācijas atklāšanas regulu](#), [ES Klimata etalonu regulu](#), [Eiropas zaļo obligāciju regulu](#) un [Direktīvu par korporatīvo ilgtspējas ziņu sniegšanu](#).

Lai atvieglotu šo noteikumu juridisko interpretāciju un īstenošanu, Komisija publicēja vairākas [bieži uzdoto jautājumu](#) sērijas. Komisija arī pieņēma [Ieteikumu par pārejas finansējumu](#) ar norādījumiem tirgiem par ilgtspējīga finansējuma satvara izmantošanu.

Cīņa pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju

Lai apkarotu organizētās noziedzības radīto postu, ir būtiski, lai visi ekonomikas dalībnieki visās dalībvalstīs efektīvi piemērotu ES noteikumus par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu. Labāka atbilstība ir Komisijas prioritāte izpildes panākšanā, lai aizsargātu iedzīvotājus un nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus finanšu uzņēmumiem.

Komisija novērtēja, vai dalībvalstis ir pareizi transponējušas [Piektu direktīvu par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu](#). Komisija sāka pārkāpuma procedūras pret [Kipru](#), [Ungāriju](#), [Rumāniju](#), [Itāliju](#), [Latviju](#), [Portugāli](#) un [Bulgāriju](#) par šo noteikumu nepareizu transponēšanu un pret [Spāniju](#) un [Itāliju](#) par to nepareizu piemērošanu. Komisija varēja izbeigt pārkāpuma lietas pret Čehiju, Itāliju un Portugāli, jo tās bija panākušas atbilstību ES tiesību aktiem. Turklāt Komisija sekmīgi pabeidza “EU Pilot” dialogus ar 10 dalībvalstīm.

Funkcionējoša transporta nozare

Vienotā Eiropas dzelzceļa telpa ir ES mēroga dzelzceļa tīklu sistēma, kuras mērķis ir, pamatojoties uz konkurenci, tehnisko harmonizāciju un pārrobežu savienojumu kopīgu attīstību, paplašināt dzelzceļa nozari. Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Griekiju](#) un [Spāniju](#) par to, ka tās nav izpildījušas savus pienākumus saskaņā ar [Vienotas Eiropas dzelzceļa telpas direktīvu](#). Komisija sāka pārkāpuma procedūras pret [Ungāriju un Austriju](#) par [ES noteikumu](#) nepareizu transponēšanu attiecībā uz iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumu tirgus atvēršanu un dzelzceļa

infrastrukturā pārvadību. Tā turpināja pārkāpuma procedūras pret [Vāciju](#) un [Bulgāriju](#) par dažu minētās direktīvas noteikumu nepareizu transponēšanu.

[Atjauninātiem ES noteikumiem](#) par noteiktu autotransporta līdzekļu maksimālo masu un gabarītiem ir svarīga nozīme vienotā tirgus darbībā un preču brīvā aprītē ES. Komisija turpināja pārkāpuma procedūru pret [Lietuvu](#) par to, ka tā nav pilnībā īstenojusi šos atjauninātos noteikumus.

Jūras transporta jomā Komisija sāka pārkāpuma procedūru pret [Nīderlandi](#) par to, ka tā nav ievērojusi ES noteikumus par kuģu aprīkojumu, kas ietverti [Kuģu aprīkojuma direktīvā](#). Šīs direktīvas mērķis ir uzlabot drošību jūrā, novērst jūras piesārņošanu un nodrošināt kuģu aprīkojuma brīvu apriti ES, piemērojot starptautiskos standartus ES kuģiem. Komisija arī veica turpmākas darbības pārkāpuma procedūrā pret [Bulgāriju](#).

Dzelzceļa transporta nozarē Komisija sāka pārkāpuma lietu pret [Nīderlandi](#) par [ES noteikumu](#) nepareizu piemērošanu attiecībā uz dzelzceļa sabiedriskā transporta līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu konkurences apstākļos.

Autotransporta nozarē Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Dāniju](#) par to, ka tā nav ievērojusi [ES noteikumus](#) par autobusu pārvadājumu pakalpojumiem. Minētajos noteikumos ir sniegta kabotāžas definīcija, saskaņā ar kuru ES pārvadātāji var uz laiku sniegt neregulārus pasažieru autopārvadājumus dalībvalstīs, kas nav uzņēmējdarbības veikšanas dalībvalstis. Vienīgā prasība ir, lai viņiem būtu ES mēroga licence. Šo noteikumu interpretācija Dānijā nepamatoti ierobežo šādus kabotāžas pārvadājumus septiņas dienas pēc kārtas mēnesī.

Konkurences noteikumu izpildes panākšana

ES konkurences politikas mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Šīs politikas īstenošanu nodrošina valstu konkurences iestādes kopā ar Komisiju. [EKT+ direktīva](#) palielina valstu konkurences iestāžu pilnvaras un efektivitāti, tādējādi stiprinot ES konkurences noteikumu īstenošanu. Lai panāktu direktīvas izpildi, Komisija vērsās Tiesā pret [Igauniju](#) un veica turpmākas darbības procedūrā pret [Rumāniju](#).

Netiešo nodokļu loma taisnīgā uzņēmējdarbības vidē

ES noteikumi par pievienotās vērtības nodokli (PVN) un akcīzes nodokļiem nodrošina, ka uzņēmumi visā vienotajā tirgū var konkurēt vienlīdzīgos konkurences apstākļos un ka nodokļi tiek maksāti tur, kur tie ir jāmaksā. Jomās, kurās nav kopīgu noteikumu, piemēram, attiecībā uz transportlīdzekļu aplikšanu ar nodokļiem, Komisija uzrauga, vai dalībvalstis nerada diskriminējošus šķēršļus iedzīvotājiem un automobiļiem, kad tie pārvietojas ES.

Ar [pārskatīto kopējo regulējumu akcīzes precēm](#) ir vienkāršoti noteikumi par spirta, tabakas izstrādājumu un energoproduktu pārvietošanu. Ar [pārskatītajiem noteikumiem par akcīzes nodokli spirtam](#) ir izveidota kopēja sertifikācijas sistēma mazajiem ražotājiem.

Komisija turpināja pārkāpuma procedūru pret [Spāniju](#) par to, ka tā nav transponējusi [pārskatīto kopējo regulējumu akcīzes precēm](#) un [pārskatītos noteikumus par akcīzes nodokli spirtam](#). Kopumā Komisijas izpildes panākšanas pasākumi sasniedza rezultātus – 21 pārkāpuma procedūru varēja izbeigt, jo deviņas dalībvalstis bija pabeigušas abu noteikumu kopumu transponēšanu. Attiecībā uz to, kā transponēti [noteikumi par PVN un akcīzes nodokļa režīma piemērošanu ES īstenotajiem aizsardzības pasākumiem](#), Komisija arī izbeidza pārkāpuma procedūras pret [Beļģiju](#), [Grieķiju](#), [Spāniju](#), [Austriju](#) un [Portugāli](#).

Pēc sūdzības saņemšanas Komisija sāka pārkāpuma procedūru pret [Portugāli](#) par to, ka tā nav ieviesusi [ES pieņemto vīna definīciju akcīzes nodokļa vajadzībām](#), kas ietekmē nodokļu režīmu dažiem alkoholiskajiem dzērieniem. Saskaņā ar ES tiesību aktiem produktus, kuru spirta tilpumkoncentrācija ir 15 % līdz 18 %, var iekļaut vīna kategorijā tikai tad, ja tie ražošanas procesā nav nekādi stiprināti. Tomēr Portugāle stiprinātus produktus uzskata par vīnu un nepareizi piemēro nulles likmi.

2023. gadā Komisijas īstenotie izpildes panākšanas pasākumi attiecībā uz ES nodokļu tiesību aktiem deva taustāmus ieguvumus iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Piemēram, Rumānija atmaksāja personām reģistrācijas nodokļus, kas bija nepareizi iekasēti par lietotām automašīnām, kuras iegādātas citās dalībvalstīs. [Grieķija](#) atcēla atbrīvojumu no PVN komerciāliem pasta pakalpojumiem, ko sniedz valsts vispārējo pakalpojumu sniedzējs. Uzņēmumi tagad var godīgi konkurēt savā starpā un piedāvāt patērētājiem plašāku komerciālu pasta pakalpojumu izvēli par konkurētspējīgām cenām. Turklāt pēc sekmīgiem “EU Pilot” dialogiem Dānija, Igaunija, Īrija, Grieķija, Horvātija, Itālija, Lietuva, Slovēnija un Somija tagad atvieglo [nodokļu prasījumu piedziņu](#), ātri un precīzi atbildot uz citu dalībvalstu informācijas pieprasījumiem.

Attiecībā uz preču un pakalpojumu sākotnējās cenas nemaksāšanu (piemēram, ja uzņēmumam ir sāka maksātspējas procedūra) [PVN direktīvā](#) ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāsamazina summa, kurai piemēro PVN, pamatojoties uz valsts nosacījumiem. Komisija sāka “EU Pilot” dialogu ar [Spāniju](#) par šo noteikumu īstenošanu, lai nodrošinātu, ka PVN tiek iekasēts par pareizo summu, nenosakot uzņēmumiem nesamērīgus nosacījumus. “EU Pilot” process tika sekmīgi izbeigts pēc tam, kad [Spānija](#) veica pasākumus, kas nepieciešami, lai saskaņotu savus tiesību aktus ar ES noteikumiem.

ES noteikumi paredz, ka PVN nemaksā par precēm, kas eksportētas ārpus ES. Trešo valstu uzņēmēji, kas eksportēja no Bulgārijas, nevarēja uzrādīt valsts pārvaldes pieprasīto muitas dokumentu, un tāpēc tiem bija jāmaksā PVN. Pēc sekmīga “EU Pilot” dialoga Bulgārija veica pasākumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu šo noteikumu pareizu piemērošanu.

Pēc tam, kad Komisija bija veikusi izpildes panākšanas pasākumus, Tiesa 2023. gada septembrī [lēma](#), ka Apvienotā Karaliste nav veikusi pasākumus, kas nepieciešami, lai izpildītu tās iepriekšējo spriedumu par nepareizu degvielas marķēšanu. Tiesa nolēma, ka Apvienotajai Karalistei jāmaksā naudas sods.

Tiešo nodokļu loma vienotā tirgus darbībā

Vienotais tirgus garantē iedzīvotājiem un uzņēmumiem brīvību pārvietoties, darboties un ieguldīt pāri valstu robežām. Tomēr valstu tiešo nodokļu noteikumi nav pilnībā saskaņoti visā ES. Atšķirības starp valstu nodokļu sistēmām rada šķēršļus vienotajā tirgū un iespējas agresīvai nodokļu plānošanai un nodokļu apiešanai.

Direktīvas par noteikumiem nodokļu apiešanas prakses novēršanai

mērķis ir visā ES nodrošināt minimālo aizsardzības līmeni pret uzņēmumu ienākuma nodokļa apiešanu, vienlaikus nodrošinot taisnīgāku un stabilāku vidi uzņēmumiem. Komisija 2023. gadā nolēma vērsties Tiesā pret [Beļģiju](#) un [Luksemburgu](#) par nepareizu direktīvas transponēšanu. Komisija sekmīgi izbeidza pārkāpuma lietu pret Spāniju, jo tā bija pabeigusi [izceļošanas nodokļa noteikumu](#) transponēšanu.

Ar [Direktīvu par administratīvu sadarbību nodokļu jomā](#) tika ieviesti [jauni nodokļu pārredzamības noteikumi darījumiem digitālajās platformās](#). Tie palīdzēs dalībvalstīm noteikt situācijas, kurās nodokļi būtu jāmaksā, lai novērstu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas vai nepareizu ziņošanu. Lai veicinātu šo noteikumu transponēšanu, Komisija sāka pārkāpuma procedūras pret 14 dalībvalstīm un veica turpmākus pasākumus lietās pret [Beļģiju](#), [Griekiju](#), [Spāniju](#), [Kipru](#), [Poliju](#) un [Portugāli](#). Izpildes panākšanas pasākumi bija sekmīgi, jo līdz 2023. gada beigām Komisija varēja izbeigt lielāko daļu no šīm pārkāpuma procedūrām.

Komisija 2023. gadā veica turpmākus izpildes panākšanas pasākumus pēc tam, kad Tiesa [bija konstatējusi](#), ka Beļģija ir pārkāpusi ES tiesību aktus, kad tā nodokļu maksātājiem nerezidentiem, kuri Beļģijā gūst mazāk nekā 75 % no saviem visā pasaulē gūtajiem ienākumiem, liedza tiesības atskaitīt alimentu maksājumus no apliekamajiem ienākumiem. Beļģija nebija saskaņojusi savus tiesību aktus atbilstoši Tiesas pirmajam spriedumam, tāpēc 2023. gada novembrī Komisija [nolēma otro reizi vērsties Tiesā pret Beļģiju](#).

Pateicoties Komisija veiktajiem izpildes panākšanas pasākumiem un likvidētajam šķērslim pakalpojumu sniegšanas brīvībai ES, [Spānija](#) atcēla ES nodokļu maksātāju nerezidentu pienākumu iecelt pārstāvi nodokļu jautājumos. Šis pienākums radīja papildu izmaksas nodokļu maksātājiem nerezidentiem, atturot tos no darbības uzsākšanas vai ieguldīšanas Spānijā.

Pēc neoficiālas informācijas apmaiņas ar Komisiju vairākas dalībvalstis saskaņoja savus tiesību aktus ar ES tiešo nodokļu noteikumiem. Lietuva laboja savus nepareizi transponētos nodokļu apiešanas novēršanas [noteikumus attiecībā uz hibrīdneatbilstībām](#). Rumānija laboja noteikumu par [obligāto automātisko informācijas apmaiņu nodokļu jomā](#) nepareizu transponēšanu un novērsa situāciju viesmīlības nozarē, kas nevarēja izmantot atbrīvojumu no ieturējuma nodokļiem par maksājumiem starp saistītiem uzņēmumiem saskaņā ar [Mātesuzņēmumu un meitasuzņēmumu direktīvu](#).

Pēc sūdzības saņemšanas Komisija nolēma sākt pārkāpuma procedūru pret [Zviedriju](#) par iepriekšēju ienākumu aplikšanu ar nodokli. Zviedrija nepamatoti ierobežoja pakalpojumu sniegšanas brīvību ([Līguma par Eiropas Savienības darbību 56. pants](#) un [EEZ līguma 36. pants](#)).

Drošas un vienkāršas muitas procedūras

[ES Muitas kodeksā](#) ir noteikts tiesiskais regulējums muitas noteikumiem un procedūrām ES muitas teritorijā, kas pielāgots mūsdienīgiem tirdzniecības modeļiem un saziņas līdzekļiem.

Komisijas izpildes panākšanas stratēģija muitas jomā bija vērsta uz Kodeksa precīzu un vienotu piemērošanu. Tas tika darīts, izskatot preču pārāk zemas vērtības problēmu, novērtējot IT sistēmas muitas jomā dalībvalstīs, atklājot maksājumus ar muitas nodokļiem līdzvērtīgu iedarbību ES un konstatējot pārkāpumus [Skaidras naudas kontroles regulas](#) piemērošanā.

2023. gadā attiecībā uz pasta maksām par pārstāvību muitā Komisija galveno uzmanību pievērta transversālai izmeklēšanai, kas aptvēra visas dalībvalstīs, par noteikumu [piemērošanu](#) attiecībā uz zemas vērtības pasta sūtījumiem.

Zaļas, ilgtspējīgas un pārticīgas Eiropas izveide

“Tā ir Eiropas reakcijas uz klimata pārmaiņām ietekme. Eiropas zaļais kurss nodrošina nepieciešamo satvaru, stimulus un investīcijas, taču risinājumus izstrādā cilvēki, izgudrotāji un inženieri.”

Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena savā 2023. gada runā par stāvokli Savienībā

Eiropas zaļais kurss ir Eiropas Savienības ceļvedis, kas paredzēts klimata, vides un biodaudzveidības krīžu radīto trīskāršo draudu novēršanai. ES mērķis ir nodrošināt tīru, cenas ziņā pieejamu un drošu enerģiju, lai sasniegtu savus klimata mērķus un veicinātu ekonomikas attīstību. 2023. gadā Komisijas izpildes panākšanas pasākumi veicināja tīru gaisu, ūdeni un transportu, kā arī aprites ekonomiku. Saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku Komisija palīdzēja dalībvalstīm un lauksaimniekiem. Tā panāca progresu attiecībā uz ES enerģētikas savienību un turpināja darbu, lai saglabātu kodolenerģijas drošību.

Rīcība klimata jomā

Pārvaldības regulā ir izklāstīti kopīgi noteikumi par plānošanu, ziņošanu un monitoringu, kuru mērķis ir palīdzēt ES sasniegt savus 2030. gada klimata un enerģētikas mērķrādītājus. Tie arī nodrošina pienācīgu, savlaicīgu un saskaņotu ES ziņošanu saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām un Parīzes nolīgumu.

Regulā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jāiesniedz ilgtermiņa stratēģijas vismaz 30 gadu perspektīvā, lai atbalstītu ES klimata mērķrādītāju sasniegšanu. Komisija 2023. gadā veica turpmākas darbības pārkāpuma procedūrās pret Poliju un Rumāniju par to, ka tās nebija paziņojušas Komisijai šādas stratēģijas.

Dalībvalstīm ir arī jā sagatavo un jāatjaunina 10 gadu [nacionālie enerģētikas un klimata plāni](#), kuros izklāstīts to ceļvedis enerģētikas savienības mērķu, arī dekarbonizācijas, sasniegšanai. Komisija sāka pirmspārskatīšanas dialogus ar 11 dalībvalstīm, kuras laikus neiesniedza atjauninātos plānu projektus 2021.–2030. gadam. Kopumā dialogi bija sekmīgi, un lielākā daļa attiecīgo dalībvalstu iesniedza savus atjauninātos plānus. Trīs dialogu rezultātā tika sāktas pārskatīšanas procedūras, proti, pret [Bulgāriju](#), [Austriju](#) un [Poliju](#).

Tīrs transports

Ilgspējīgs pilsētas transports un tīri un energoefektīvi transportlīdzekļi uzlabo cilvēku dzīves kvalitāti un stiprina ES ekonomiku. Mērķis ir uzlabot transportu, vienlaikus samazinot sastrēgumus, negadījumus un piesārņojumu Eiropas pilsētās.

Komisija 2023. gadā vērsās Tiesā pret [Bulgāriju](#) par to, ka tā nav transponējusi [ES noteikumus](#), kas nosaka minimālos valsts mērķrādītājus “tīro” transportlīdzekļu publiskajam iepirkumam. Šie mērķi ir īpaši svarīgi pilsētas autobusiem, kur publiskais iepirkums veido aptuveni 70 % no tirgus. Komisija izbeidza pārskatīšanas lietas pret Čehiju, Igauniju, Ungāriju, Slovēniju, Somiju un Zviedriju, kuras bija pabeigušas

minēto noteikumu transponēšanu.

Tīrs gaiss un ūdens

ES tīra gaisa politikas mērķis ir uzlabot gaisa kvalitāti un novērst gaisa piesārņojumu, aizsargāt vidi un cilvēku veselību. Gaisa piesārņojums ir galvenā vides veselības problēma ES. Tas izraisa smagas slimības, piemēram, astmu, sirds un asinsvadu problēmas un plaušu vēzi, un visvairāk tiek skartas neaizsargātās grupas.

ES ūdens politika aizsargā ūdens resursus, saldūdens un sālsūdens ekosistēmas un nodrošina, ka dzeramais ūdens un peldvietu ūdens ir tīrs. [Ūdens pamatdirektīvā](#) ir noteikts ES ūdens resursu politikas galvenais satvars un mērķi.

Komisija aicināja [12 dalībvalstis](#) nodrošināt savu emisiju samazināšanas saistību pareizu īstenošanu attiecībā uz vairākām atmosfēru piesārņojošām vielām saskaņā ar [ES noteikumiem](#). Komisija arī [panāca, ka tiek īstenoti ES tiesību akti](#) par gaisa piesārņojuma monitoringu.

Lai aizsargātu cilvēkus no vides trokšņa, Komisija aicināja [Franciju](#) un [Griekiju](#) pieņemt trokšņa rīcības plānus un/vai kartes. Tā veica turpmākas darbības procedūrās pret [Latviju](#) un [Austriju](#) par to, ka tās nav pilnībā transponējušas [ES noteikumus](#) šajā jomā.

Saskaņā ar ES ūdens resursu politiku Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Beļģiju](#) par to, ka tā nav veikusi pietiekamus pasākumus attiecībā uz nitrātu piesārņojumu Valonijā. Komisija varēja lietu izbeigt pirms 2023. gada beigām, jo Beļģija bija panākusi atbilstību ES noteikumiem. Komisija arī nolēma vērsties Tiesā pret [Griekiju](#) par to, ka tā nav iesniegusi atjauninātas plūdu riska un plūdu postījumu vietu kartes. Komisija veica turpmākus pasākumus pret [astonām dalībvalstīm](#), kuras nebija pabeigušas savu ūdens resursu apsaimniekošanas plānu un/vai plūdu riska pārvaldības plānu pārskatīšanu. Visbeidzot, Komisija vērsās Tiesā pret [Spāniju](#) par nepilnībām notekūdeņu attīrīšanā.

Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība

Eiropas zaļā kursa ietvaros [Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam](#) ir ES plāns bioloģiskās daudzveidības atjaunošanai līdz 2030. gadam. Tajā ir ietvertas konkrētas saistības un pasākumi, kuru mērķis ir aizsargāt dabu un novērst ekosistēmu degradāciju, pamatojoties uz spēkā esošajiem tiesību aktiem dabas jomā.

Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Bulgāriju](#), [Īriju](#), [Griekiju](#), [Itāliju](#), [Latviju](#) un [Portugāli](#) par to, ka tās nav novērsušas invazīvu svešzemju sugu kaitējumu Eiropas dabai. Tā arī vērsās Tiesā pret [Īriju](#) par to, ka tā nav pieņēmusi un paziņojusi sodus, kas jāpiemēro saskaņā ar [ES noteikumiem](#) par invazīvām svešzemju sugām. Lietas pret Īriju, Griekiju, Itāliju, Latviju un Portugāli tika izbeigtas 2023. gadā, jo šīs valstis bija panākušas atbilstību ES tiesību aktiem. Komisija veica turpmākas darbības procedūrā pret [Igauniju](#) par [Dzīvotņu direktīvas](#) nepareizu piemērošanu, jo īpaši attiecībā uz mežizstrādes darbībām Natura 2000 teritorijās.

Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Portugāli](#) par to, ka tā nav pareizi transponējusi [Ietekmes uz vidi novērtējuma direktīvu](#). Lieta tika slēgta vēlāk 2023. gadā, jo Portugāle bija veikusi nepieciešamās juridiskās izmaiņas.

Aprites ekonomikas veicināšana

ES mērķis ir pāriet uz aprites ekonomiku, lai kļūtu tīrāka un konkurētspējīgāka. Pāreja uz aprites ekonomiku samazinās spiedienu uz dabas resursiem un radīs ilgtspējīgu izaugsmi un darbvietas. Ir jāsasniedz ES 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītājs un jāaptur bioloģiskās daudzveidības izzušana. [Aprites ekonomikas rīcības plāns](#) ir Eiropas zaļā kursa pamatelements.

Komisija vērsās Tiesā pret [Griekiju](#), [Horvātiju](#), [Slovākiju](#) un [Slovēniju](#) par to, ka tās nav sanējušas un slēgušas atkritumu poligonus. Tā arī aicināja [Slovākiju](#) ievērot [Atkritumu pamatdirektīvu](#) attiecībā uz 67 pamestām atkritumu glabāšanas vietām. Komisija sāka pārkāpuma procedūras pret [sešām dalībvalstīm](#) par šo noteikumu nepareizu transponēšanu valstu tiesību aktos.

Komisija izbeidza lietu pret Slovēniju par 20 nelikumīgām atkritumu izgāztuvēm, jo tās tika pakāpeniski slēgtas un sanētas. Komisija arī pieņēma argumentētu atzinumu saskaņā ar LESD 259. pantu pēc tam, kad [Polija bija iesniegusi sūdzību pret Vāciju](#) par nelikumīgiem atkritumu sūtījumiem no Vācijas uz Poliju.

Ilgtspējīga lauksaimniecība kā pārtikas nodrošinātības ķīla

ES [kopējās lauksaimniecības politikas](#) mērķis ir gādāt pārtikas nodrošinātību ES, stabilizēt lauksaimniecības tirgus un garantēt taisnīgus ienākumus lauksaimniekiem. Tā arī palīdz risināt klimata pārmaiņu un bioloģiskās daudzveidības zuduma problēmu.

Kopš 2023. gada visas dalībvalstis ir ieviesušas valsts stratēģiskos plānus attiecībā uz to, kā izmantot ES finansiālo atbalstu kopējās lauksaimniecības politikas mērķu sasniegšanai. Komisija atbalsta dalībvalstis to plānu pareizā piemērošanā. Citas ciešas sadarbības jomas ES noteikumu īstenošanā ir [bioloģiskā lauksaimniecība](#) un [ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzība](#).

Komisijas izpildes panākšanas pasākumi panāca to, ka visas dalībvalstis ir transponējušas

[Direktīvu par negodīgu tirdzniecības praksi starpuzņēmumu attiecībās lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdē](#). Komisija rīkoja dialogus ar 22 dalībvalstīm, lai nodrošinātu, ka transponēšana ir ne tikai pilnīga, bet arī pareiza.

Ilgtspējīga zvejniecība un jūras telpiskā plānošana

ES [kopējās zivsaimniecības politikas](#) mērķis ir ilgtermiņā nodrošināt zvejniecības un akvakultūras ilgtspēju, veicinot pārtikas piegāžu pieejamību. Tās mērķis ir arī saglabāt pietiekami augstu dzīves līmeni tiem, kuri ir atkarīgi no zvejas. Politika ir vērsta uz zivju krājumu saglabāšanu, izmantojot tādus pasākumus kā flotes kapacitātes ierobežošana un nozvejas limitu noteikšana. Dalībvalstīm ir jāizveido kontroles un izpildes panākšanas sistēmas, lai nodrošinātu šo pasākumu pilnīgu īstenošanu.

Komisija veica turpmākas darbības procedūrā pret [Horvātiju](#) par trūkumiem valsts kontroles sistēmā attiecībā uz zilo tunzivju audzētavām. Tā izbeidza lietu pret Dāniju, kas bija panākusi atbilstību ES svēršanas un nozvejas ziņošanas pienākumiem.

[Jūras telpiskie plānojumi](#) veicina jūras ekonomikas ilgtspējīgu izaugsmi un jūras resursu nekaitīgu izmantošanu. Komisija aicināja [Griekiju](#), [Horvātiju](#), [Itāliju](#), [Kipru](#), [Portugāli](#) un [Rumāniju](#) izstrādāt savus

plānojumus un nosūtīt tos Komisijai. Komisija varēja izbeigt procedūras pret Bulgāriju un Spāniju, jo tās bija izpildījušas šo pienākumu.

Vidiskā pārvaldība

Cilvēku iesaistīšana vides jautājumu risināšanā ir būtiska, lai uzlabotu vidisko atbilstību un panāktu veselīgāku vidi. Komisija aicināja [Austriju](#) uzlabot tās tiesību aktus par sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs attiecībā uz vides jautājumiem saskaņā ar [Orhūsas konvenciju](#). Tā varēja izbeigt lietu pret Franciju, jo tā bija panākusi atbilstību [ES noteikumiem](#), uzlabojot iedzīvotāju piekļuvi vides informācijai. Komisija veica turpmākas darbības procedūrā pret [Bulgāriju](#) par to, ka tā nav novērsusi šķēršļus iespējai vērsties tiesā attiecībā uz [gaisa kvalitātes uzlabošanas plāniem](#).

Tīra un cenas ziņā pieejama enerģija

Integrēts ES enerģijas tirgus ir izmaksu ziņā visefektīvākais instruments, ar kuru iedzīvotājiem un uzņēmumiem nodrošināt drošu un cenas ziņā pieejamu energoapgādi. Kopīgi noteikumi un pārrobežu infrastruktūra ļauj vienā ES valstī ražotu enerģiju piegādāt patērētājiem citā ES valstī. Konkurence un lielāka enerģijas piegādātāju izvēle, kas pieejama patērētājiem, ļauj nepieļaut cenu nekontrolētu kāpumu. Integrēts tirgus arī palīdz uzlabot ilgtspēju.

Komisija sāka pārkāpuma procedūras pret [Horvātiju](#) par gāzes eksporta ierobežošanu un pret [Rumāniju](#) par elektroenerģijas eksporta ierobežošanu.

Komisija uzraudzīja [paketes “Tīru enerģiju ikvienam Eiropā”](#) īstenošanu. Paketes tiesību aktu īstenošana ir atspēriena punkts [paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %”](#) un [plāna REPowerEU](#) piemērošanai.

Lai panāktu ES noteikumu pilnīgu transponēšanu valstu tiesību aktos, Komisija veica turpmākas darbības pārkāpuma procedūrās pret:

- [Franciju](#), [Maltu](#), [Nīderlandi](#), [Poliju](#) un [Portugāli](#) attiecībā uz grozošo [Ēku energoefektivitātes direktīvu](#),
- [Ungāriju](#) attiecībā uz [grozošo Energoefektivitātes direktīvu](#),
- [pret 10 dalībvalstīm attiecībā uz Atjaunojamo energoresursu direktīvu \(RED II\)](#) un
- [pret 13 dalībvalstīm attiecībā uz Elektroenerģijas direktīvu](#).

Tajā pašā laikā Komisija varēja izbeigt 23 pārkāpumu lietas, jo dalībvalstis bija pabeigušas minēto direktīvu transponēšanu.

Gādāšana par kodolenerģijas drošumu

droši.

Kodolenerģijai var būt pozitīva nozīme klimata mērķu sasniegšanā un energoapgādes drošības nodrošināšanā, taču ir jānodrošina augstākais kodoldrošības un radiācijas aizsardzības līmenis. Komisija turpināja atbalstīt *Euratom* kodoldrošības tiesiskā regulējuma efektīvu īstenošanu ar mērķi aizsargāt darbiniekus, pacientus un sabiedrību pret jonizējošo starojumu un nodrošināt, ka radioaktīvie atkritumi tiek apstrādāti

Komisija sāka pārkāpuma [procedūras pret astoņām dalībvalstīm par to, ka tās nav pareizi transponējušas \[tiesību aktus par aizsardzību pret jonizējošo starojumu\]\(#\). Lietas pret Bulgāriju, Īriju, Franciju, Lietuvu un Luksemburgu varēja izbeigt 2023. gadā, jo šīs valstis bija pielāgojušas valsts noteikumus un sniegušas papildu skaidrojumus.](#)

Komisija arī izbeidza lietas pret Dāniju, Horvātiju, Nīderlandi un Poliju par [Radioaktīvo atkritumu direktīvas](#) transponēšanu pēc tam, kad tās bija uzlabojušas valsts tiesību aktus. Direktīvas pareiza transponēšana palīdz nodrošināt izlietotās kodoldegvielas un radioaktīvo atkritumu drošu un atbildīgu apsaimniekošanu, lai aizsargātu sabiedrību un vidi pret kodolpiesārņojuma apdraudējumu.

Digitālajam laikmetam gatava Eiropa

“Mēs esam pieredzējuši, cik svarīgas ir digitālās tehnoloģijas uzņēmējdarbības un dzīves atvieglošanā. Ir zīmīgi, ka esam ievērojami pārsnieguši NextGenerationEU ietvaros noteikto mērķrādītāju par investīcijām 20 % apmērā digitālajos projektos. Dalībvalstis šīs investīcijas ir izmantojušas, lai digitalizētu savas veselības aprūpes un tiesu sistēmas vai transporta tīklus.”

Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena savā 2023. gada runā par stāvokli Savienībā

ES atbalsta antropocentrisku, ilgtspējīgu digitālās sabiedrības redzējumu, kas dod iespējas cilvēkiem un uzņēmumiem. Digitālā sabiedrība un digitālās tehnoloģijas nodrošina jaunas brīvības un tiesības, kā arī jaunas iespējas mācīties, izklaidēties un strādāt. Komisija 2023. gadā īstenoja ES noteikumus tehnoloģiju veicināšanai, vienlaikus nodrošinot atvērtu, taisnīgu un ilgtspējīgu digitālo vidi.

Tehnoloģijas cilvēku labā

[Eiropas Elektronisko sakaru kodekss](#) modernizē ES telesakaru noteikumus gan patērētāju, gan nozares labā. Komisija 2023. gadā varēja izbeigt lietas pret Igauniju, Spāniju, Franciju, Horvātiju, Luksemburgu, Austriju, Rumāniju un Slovākiju. Kodekss ir pilnībā transponēts valsts tiesību aktos 24 dalībvalstīs. Skaidrāki patērētāju līgumi, labāka pakalpojumu kvalitāte un spēcīga konkurences dinamika tirgos veicinās ieguldījumus savienojamībā, vienlaikus aizsargājot šo pakalpojumu lietotājus Eiropā.

Taisnīga un konkurētspējīga digitālā ekonomika

[Platformu un uzņēmumu regula](#) ir pirmais noteikumu kopums ar ko izveido taisnīgu, pārredzamu un paredzamu uzņēmējdarbības vidi mazākiem uzņēmumiem un tirgotājiem tiešsaistes platformās. Komisija sāka pārkāpuma procedūras pret [astonām dalībvalstīm](#) par to, ka tās nav izpildījušas savus pienākumus saskaņā ar šo regulu. No šīm astonām lietām Komisija sekmīgi izbeidza lietas pret Čehiju un Portugāli un veica turpmākas darbības procedūrās pret [Ungāriju un Lietuvu](#).

[Direktīva par autortiesībām digitālajā vienotajā tirgū](#) un [Direktīva par tiešsaistes televīzijas un radio programmām](#) modernizē ES autortiesību noteikumus un nodrošina, ka patērētāji un autori var maksimāli izmantot digitālo pasauli. Komisija vērsās Tiesā pret [Bulgāriju](#), [Dāniju](#), [Somiju](#), [Latviju](#),

[Poliju](#) un [Portugāli](#), jo tās joprojām atpaliek vismaz vienas no šo divu direktīvu transponēšanā. Šie izpildes panākšanas pasākumi panāca to, ka 2023. gada beigās tikai Polijai bija jāpabeidz abu direktīvu transponēšana.

Atvērta, demokrātiska un ilgtspējīga digitālā sabiedrība

Pārskatītā [Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva](#) veicina taisnīgus nosacījumus visiem audiovizuālās nozares dalībniekiem. Tie aptver tradicionālās televīzijas raidorganizācijas un pieprasījuma pakalpojumu sniedzējus. Daži noteikumi attiecas arī uz video koplietošanas platformām. Direktīvas mērķis ir panākt drošāku, taisnīgāku un daudzveidīgāku audiovizuālo vidi.

Komisija varēja izbeigt pārkāpuma procedūras pret Čehiju, Igauniju, Franciju, Horvātiju, Slovēniju un Slovēniju, jo šīs valstis bija pabeigušas direktīvas transponēšanu.

[Digitālo pakalpojumu aktā](#) ir paredzēti kopīgi noteikumi, kas piemērojami visā vienotajā tirgū, tostarp pienācīgas rūpības pienākumi attiecībā uz nelikumīgām un kaitīgām darbībām tiešsaistē un dezinformāciju. Tas nosaka bezprecedenta standartu attiecībā uz lielāko tiešsaistes starpnieku, arī tiešsaistes platformu, pārskatatbildību. Komisija [palīdzēja](#) dalībvalstīm sagatavoties jaunā tiesību akta piemērošanai. Tā arī pieņēma [sarakstu ar 17 ļoti lielām tiešsaistes platformām un divām ļoti lielām meklētājprogrammām](#). Šiem pakalpojumu sniedzējiem Digitālo pakalpojumu akts bija jāizpilda agrāk nekā citiem – jau 2023. gada augustā, lai ieguvēji būtu visi lietotāji ES.

un kaitīgām darbībām tiešsaistē un dezinformāciju. Tas nosaka bezprecedenta standartu attiecībā uz lielāko tiešsaistes starpnieku, arī tiešsaistes platformu, pārskatatbildību. Komisija [palīdzēja](#) dalībvalstīm sagatavoties jaunā tiesību akta piemērošanai. Tā arī pieņēma [sarakstu ar 17 ļoti lielām tiešsaistes platformām un divām ļoti lielām meklētājprogrammām](#). Šiem pakalpojumu sniedzējiem Digitālo pakalpojumu akts bija jāizpilda agrāk nekā citiem – jau 2023. gada augustā, lai ieguvēji būtu visi lietotāji ES.

Datu ekonomikas veicināšana

[Atvērto datu direktīvas](#) mērķis ir padarīt publiskā sektora sagatavotos un finansētos datus pieejamākus ikvienam atkalizmantošanai jebkuram jaunam nolūkam. Tā stimulē tādu datu ietilpīgu inovāciju izstrādi kā laikapstākļu vai transporta lietotnes, kurās bieži izmanto dinamiskos datus. Tā palielina pārredzamību, jo atver piekļuvi publiski finansētiem pētniecības datiem, un atbalsta jaunas tehnoloģijas, ieskaitot mākslīgo intelektu.

Komisija veica turpmākas darbības pārkāpuma procedūrās pret [četrām dalībvalstīm](#) (Beļģiju, Bulgāriju, Latviju un Nīderlandi) un vērsās Tiesā par to, ka tās nav transponējušas direktīvu valstu tiesību aktos. Tajā pašā laikā Komisija varēja izbeigt pārkāpuma procedūras pret citām dalībvalstīm, jo tās bija paziņojušas Komisijai par pilnīgu transponēšanu.

Uzņēmumu pārrobežu darbības atvieglošana

ES [sabiedrību tiesības](#) nodrošina paredzamu tiesisko regulējumu, lai palīdzētu ES uzņēmumiem darboties pāri robežām un stāties pretī jaunām problēmām arvien digitālākā pasaulē. [Digitalizācijas direktīvas](#) pieņemšana bija svarīgs solis ceļā uz sabiedrību tiesību digitalizāciju. Tā arī samazina uzņēmumu izmaksas, ļaujot uzņēmējiem izveidot jaunus uzņēmumus un atjaunināt informāciju uzņēmumu reģistros pilnībā tiešsaistē. [Pārrobežu mobilitātes direktīvā](#) ir noteiktas skaidras procedūras apvienošanai, sadalīšanai vai pārvietošanai pāri robežām, lai atbalstītu uzņēmumus, kad tie paplašinās vai pārstrukturizējas vienotajā tirgū.

Kopumā līdz 2023. gada beigām Digitalizācijas direktīvu bija transponējušas 23 dalībvalstis. Komisija veica turpmākas darbības procedūrās pret [Bulgāriju](#) un [Kipru](#) par to, ka tās nav transponējušas direktīvu. Komisija arī sāka pārkāpuma procedūras pret [11 dalībvalstīm](#) par to, ka tās nebija transponējušas dažus direktīvas noteikumus, kam bija garāks ieviešanas termiņš. Tā kā 20 dalībvalstis nebija laikus transponējušas Pārrobežu mobilitātes direktīvu, Komisija sāka pārkāpuma procedūras. Līdz 2023. gada beigām šos noteikumus bija transponējušas kopumā 19 dalībvalstis.

Digitālās transporta sistēmas

Autotransporta nozarē [Direktīva par ceļu lietotāju nodevu elektroniskās iekasēšanas sistēmu](#) nodrošina, ka ceļu lietotāju nodevu iekasēšanas pakalpojumi ir savstarpēji izmantojami uz visiem ES autoceļiem. Tā sniedz ceļu lietotājiem iespēju viegli samaksāt ceļa nodevas visā ES, balstoties uz vienu un to pašu abonēšanas līgumu ar vienu pakalpojuma sniedzēju un izmantojot vienu transportlīdzeklī uzstādītu iekārtu. Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Bulgāriju un Poliju](#) par to, ka tās nav pareizi transponējušas direktīvu savos tiesību aktos. Tā turpināja pārkāpuma procedūras pret [Dāniju, Grieķiju, Somiju un Zviedriju](#) par to pašu jautājumu.

Aviācijas nozarē Komisija sāka pārkāpuma procedūru [Slovākija](#) par [ES noteikumu](#) neievērošanu attiecībā uz bezpilota gaisa kuģu ekspluatāciju. Tā arī sāka pārkāpuma procedūras pret [17 dalībvalstīm](#) par to, ka tās nav nodrošinājušas atbilstību [Pirmā kopprojekta regulai](#). Šī regula nodrošina tādu procedūru un tehnisko risinājumu sinhronizētu īstenošanu, kas ir būtiski, lai nodrošinātu labu gaisa satiksmes pārvaldības darbību visā Eiropas vienotās gaisa telpas tīklā.

Taisnīgas un sociālas Eiropas veidošana

“Mūsu kontinenta nākotne ir atkarīga no mūsu šodien izdarītajām izvēlēm. Un no pasākumiem, ko mēs veicam, lai pabeigtu Savienības izveidi. Eiropas iedzīvotāji vēlas Savienību, kas iestājas par viņiem lielvaru konkurences laikā. Bet arī tādu Savienību, kas viņus aizsargā un ir viņiem pietuvināta kā partnere un sabiedrotā viņu ikdienas cīņā.”

Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena savā 2023. gada runā par stāvokli Savienībā

ES cenšas panākt ekonomikas atveseļošanu un zaļo un digitālo pārkārtošanos, kas ir sociāli taisnīga un godīga. ES noteikumu mērķis ir nodrošināt, lai ikvienam būtu vienlīdzīgas iespējas dzīvē un nodrošinātas vienlīdzīgas sociālās tiesības. Tāpēc Komisija 2023. gadā veica izpildes panākšanas pasākumus darba ņēmēju tiesību aizsardzībai un taisnīgu darba apstākļu veicināšanai. Tā novērš diskrimināciju, kas apdraud darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, un panāca ES noteikumu plašāku īstenošanu attiecībā uz darba un ģimenes dzīves saskaņošanu.

Darba tiesības

[ES darba tiesības](#) aizsargā darba ņēmējus viņu attiecībās ar darba devējiem. Šie noteikumi nodrošina ilgtspējīgu darba laiku un atpūtas laiku, vienlīdzīgu attieksmi pret nestabilās darba attiecībās esošiem darbiniekiem un pienācīgu atlīdzību darba ņēmējiem maksātspējas gadījumā.

Komisija publicēja [ziņojumu par to, kā dalībvalstis īsteno Darba laika direktīvu](#). Konstatējumi kopumā liecināja, ka īstenošanas valstu līmenī situācija ir pozitīva. Komisijas [skaidrojošajā paziņojumā](#) ir apkopota Tiesas judikatūra par direktīvu, lai ieinteresētajām personām nodrošinātu juridisko skaidrību un noteiktību.

Lai īstenotu ES [noteikumus par darbu uz noteiktu laiku](#), Komisija veica [turpmākus pasākumus pret Itāliju](#), arī attiecībā uz [goda miertiesnešu](#) darba apstākļiem. Mērķis bija nepieļaut terminētu līgumu ļaunprātīgu izmantošanu un novērst diskriminējošus nodarbinātības apstākļus valsts sektorā. Komisija “EU Pilot” dialogā pievērsās arī iespējamai noteikta laika darba ņēmēju diskriminācijai Polijā. Polija pēc tam grozīja savus noteikumus par darba attiecību izbeigšanu, lai nodrošinātu, ka noteikta laika darba ņēmēji netiek diskriminēti.

Jaunā [Minimālās algas direktīva](#) nosaka vienotu regulējumu pienācīgām minimālajām algām ES. Lai veicinātu pareizu transponēšanu jau no paša sākuma, labu laiku pirms transponēšanas termiņa, proti, 2024. gada 15. novembra, Komisija atbalstīja dalībvalstis, sniedzot norādījumus [ekspertu grupas sagatavotajā ziņojumā](#).

Lai uzlabotu cilvēku labklājību un vienotā tirgus darbību, ir svarīgi īstenot noteikumus par taisnīgiem darba apstākļiem un taisnīgu nodarbinātību. Pamatprincips ir nodrošināt vienlīdzīgu konkurences apstākļus starp dalībvalstu darba tirgiem.

Darba aizsardzība

ES ir izstrādājusi plašu noteikumu kopumu par [darba aizsardzību](#), kuru mērķis ir nodrošināt augsta līmeņa aizsardzību darba ņēmējiem. Veselīgi un droši darba apstākļi rada veselīgu un produktīvu darbaspēku, kas arī veicina ES ekonomikas ilgtspējīgu izaugsmi.

Komisija turpināja “EU Pilot” dialogu ar piecām dalībvalstīm, lai saskaņotu valstu pasākumus ar [ceturto sarakstu ar darbavietā pieļaujamās iedarbības orientējošām robežvērtībām](#) saskaņā ar Ķīmikāliju direktīvu. Rezultātā Ungārija un Nīderlande panāca atbilstību direktīvai, savukārt Čehija un Polija apņēmas drīzumā saskaņot savus valsts tiesību aktus ar ES noteikumiem. Tomēr Komisija sāka pārkāpuma procedūru pret [Vāciju](#).

Komisija arī turpināja “EU Pilot” dialogu ar 13 dalībvalstīm par to, kā transponēt pirmo grozījumu, ar ko atjaunina [Kancerogēnu, mutagēnu vai reproduktīvajai sistēmai toksisku vielu direktīvu](#). Pēc šā dialoga sešas dalībvalstis panāca atbilstību direktīvai un trīs apņēmas saskaņot savus tiesību aktus ar ES noteikumiem. Dialogs ar pārējām četrām dalībvalstīm turpinās. Komisija arī sāka “EU Pilot” dialogus ar 14 dalībvalstīm, lai panāktu atbilstību atjauninātajai [Bioloģisko aģentu direktīvai](#).

Komisija slēdza trīs pārkāpuma procedūras, jo Vācija, Kipra un Austrija bija transponējušas ES noteikumus valsts tiesību aktos. Attiecīgie tiesību akti bija [Būvlaukumu direktīva](#), [Direktīva par medicīnisko aprūpi uz kuģa](#) un [Individuālo aizsardzības līdzekļu direktīva](#). Tādējādi darba ņēmējiem ir drošāki darba apstākļi.

Darbaspēka mobilitāte

[Darba ņēmēju brīva pārvietošanās](#) ir viena no ES pamatbrīvībām. Tā ietver tiesības šajā nolūkā strādāt un uzturēties citā dalībvalstī, meklēt darbu citā dalībvalstī un palikt tajā arī pēc darba attiecību beigām. ES darba ņēmēji saņem vienlīdzīgu attieksmi ar valstspiederīgajiem attiecībā uz piekļuvi nodarbinātībai, darba apstākļiem un visām citām sociālajām un nodokļu priekšrocībām.

Komisija [vērsās Tiesā pret Itāliju](#) par tās atteikumu izbeigt svešvalodu lektoru diskrimināciju valsts universitātēs tiesvedībā, kuras pamatā bija [lūgumraksts Eiropas Parlamentam](#).

[Darba ņēmēju norīkošanas direktīvas](#) reglamentē situācijas, kad darba devējs uz laiku nosūta darbinieku sniegt pakalpojumu citā ES dalībvalstī. Tas var notikt saskaņā ar pakalpojumu līgumu vai grupas sastāvā, vai izīrējot ar pagaidu aģentūras starpniecību.

Komisija 2023. gadā veica turpmākas darbības pārkāpuma procedūrās pret 17 dalībvalstīm par to, ka tās nav saskaņojušas savus valsts noteikumus ar [ES noteikumiem](#) par darba ņēmēju norīkošanu darbā. Tā rezultātā deviņas dalībvalstis norādīja, ka ir gatavas risināt Komisijas izvirzītās pretenzijas.

Sociālā nodrošinājuma koordinācija

[ES tiesību akts](#) koordinē dalībvalstu sociālā nodrošinājuma sistēmas. Tas aizsargā to cilvēku sociālā nodrošinājuma tiesības, kuri pārvietojas ES teritorijā. Tāpēc tas ir svarīgs elements, lai garantētu personu brīvas pārvietošanās efektīvu īstenošanu.

Pamatojoties uz ES pilsoņu sūdzībām, Komisija sāka pārkāpuma procedūras pret [Griekiju](#) un [Itāliju](#) par ES darba ņēmēju piekļuves ierobežojumiem pabalstiem par apgādājamiem bērniem. Piekļuve tiem ir atkarīga no divu gadu (Itālija) vai piecu gadu (Griekija) uzturēšanās laika. Turklāt Itālijā bērnam ir jādzīvo kopā ar pabalsta saņēmēju. Šie nosacījumi pārkāpj ES noteikumus par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un sociālā nodrošinājuma koordinēšanu.

Komisija veica turpmākas darbības procedūrā pret [Vāciju](#) (Bavāriju) par ģimenes pabalstu indeksācijas padarīšanu atkarīgu no saņēmēja bērna dzīvesvietas valsts. Šīs darbības mērķis ir aizsargāt darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un novērst nepamatotu netiešu diskrimināciju migrējošo darba ņēmēju valstspiederības dēļ.

Pateicoties šiem izpildes panākšanas pasākumiem darbaspēka mobilitātes un sociālā nodrošinājuma koordinācijas jomā, darba ņēmējiem visā ES ir piekļuve

27 darba tirgiem un tie savā uzņēmējvalstī saņem tādu pašu sociālo nodrošinājumu kā citi nodokļu maksātāji.

Dzimumu līdztiesība

[Darba un privātās dzīves līdzsvara direktīvas](#) mērķis ir nodrošināt vienlīdzību attiecībā uz dalību darba tirgū. Tā atvieglo darba un ģimenes dzīves saskaņošanu darba ņēmējiem, kuriem ir aprūpes pienākumi, un veicina aprūpes pienākumu vienlīdzīgu sadali starp vecākiem.

Komisija 2023. gada aprīlī veica turpmākas darbības pārkāpumu lietās pret [11 dalībvalstīm](#) par to, ka tās nav pilnībā transponējušas direktīvu. Lielākā daļa šo dalībvalstu vajadzīgos tiesību aktus pieņēma vēlāk 2023. gadā. Turklāt Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Beļģiju, Īriju un Spāniju](#) par to, ka tās joprojām nav pilnībā transponējušas direktīvu.

Nediskriminācija nodarbinātībā un iekļaušana

Atzīstot vienlīdzību par ES pamatprincipu, Komisija iestājas par nediskrimināciju nodarbinātībā un ārpus tās.

[Eiropas Pieklūstamības aktā](#) ir noteiktas prasības produktu un pakalpojumu pieklūstamības nodrošināšanai personām ar invaliditāti un vecāka gadagājuma cilvēkiem. Vīde, kurā produkti un pakalpojumi ir pieklūstamāki, veido iekļaujošāku sabiedrību un personām ar invaliditāti atvieglo iespējas dzīvot neatkarīgi.

Lai nodrošinātu [Eiropas Pieklūstamības akta](#) pilnīgu transponēšanu, Komisija sāka pārkāpuma procedūras pret [Dāniju, Igauniju un Itāliju](#) un veica turpmākas darbības procedūrās pret [Bulgāriju, Ungāriju, Kipru, Īriju, Nīderlandi un Poliju](#). Komisija arī izveidoja centru "[AccessibleEU](#)", kura uzdevums ir palīdzēt dalībvalstīm īstenot ES tiesību aktus pieklūstamības jomā.

Cilvēku un mūsu brīvību aizsardzība

“Demokrātija ir saistīta ar mūsu individuālajām tiesībām tikt uzklautiem. Taču demokrātija ir arī mūsu kolektīvā atbildība. Katra jaunā paudze ir atbildīga par to, lai mūsu demokrātija būtu veselīga, lai padarītu to reprezentatīvāku un iekļaujošāku, aizsargātu to no iekšējiem un ārējiem apdraudējumiem un garantētu varas līdzsvara un atsvāra sistēmu.”

Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena augsta līmeņa pasākumā par vēlēšanām 2023. gada 23. oktobrī

ES vērtību aizsardzība un veicināšana ir viena no Eiropas Komisijas galvenajām prioritātēm. ES tiesību aktu izpilde ir būtiska, lai garantētu cilvēku tiesības, kas palīdz nodrošināt, ka visās dalībvalstīs tiek vienādi ievērotas pamattiesības un pamatbrīvības. 2023. gadā Komisija turpināja savas darbības, kas nepieciešamas, lai aizstāvētu un nodrošinātu tiesiskumu, kā arī pamattiesību aizsardzību, arī veicot konkrētus pasākumus tādās jomās kā atbilstība ES diskriminācijas novēršanas tiesību aktiem un ES noteikumu izpilde, lai apkarotu seksuālu vardarbību pret bērniem un aizsargātu bērnus pret nolaušanu. Tā aizsargāja patērētāju un pārrobežu pacientu tiesības, nodrošināja drošāku transportu un nostiprināja Eiropas drošības savienību.

Tiesiskuma nodrošināšana

Komisija izmanto vairākus instrumentus tiesiskuma aizsardzībai un veicināšanai ES. Dalībvalstīs kopumā nodrošina augstus tiesiskuma standartus. Tomēr dažās dalībvalstīs pastāv arī būtiskas problēmas, kuras Komisija risina, izmantojot daudzveidīgu tiesiskuma instrumentu kopumu.

Ikgadējais [ziņojums par tiesiskumu](#) atspoguļo gan pozitīvas, gan negatīvas norises dalībvalstīs jomās, kas ir būtiskas tiesiskuma nodrošināšanai, un sniedz [konkrētām valstīm adresētus ieteikumus](#). Ziņojums ir stūrakmens tiesiskuma mehānismā, kas ir ikgadējs cikls, kura mērķis ir veicināt tiesiskumu un novērst problēmu rašanos vai pasliktināšanos.

[Nosacītības regula](#) aizsargā ES budžetu no tiesiskuma principu pārkāpumu ietekmes. Komisija piemēro šo regulu stingri: 2023. gada 13. decembrī, gadu pēc tam, kad Padome pieņēma [pasākumus](#) ES budžeta aizsardzībai pret tiesiskuma principu pārkāpumiem Ungārijā, Komisija [atkārtoti izvērtēja](#) Ungārijas situāciju. Tā secināja, ka Ungārija nav risinājusi problēmas, kuru dēļ tika pieņemti [pasākumi ES budžeta aizsardzībai](#), un ka tāpēc tos nevar atcelt.

Tiesiskuma apsvērumi ir integrēti arī [Atveseļošanas un noturības mehānisma](#) darbā, [kur dalībvalstis īsteno attiecīgās reformas saskaņā ar saviem atveseļošanas un noturības plāniem](#).

Visbeidzot, bažas par tiesiskumu var īpaši atspoguļot ES tiesību aktu pārkāpumus, kurus Komisija ir risinājusi, izmantojot pārkāpuma procedūras.

Komisija 2023. gada februārī nolēma vērsties Tiesā pret [Poliju](#) par to, ka Polijas Konstitucionālā tiesa ir pārkāpusi ES tiesību aktus. Komisija secināja, ka Konstitucionālā tiesas nolēmumi nelabvēlīgi ietekmē Savienības tiesību sistēmas pamatprincipus, arī ES tiesību pārkāpumu. Citā pārkāpuma lietā pret Poliju Tiesa savā [nolēmumā](#) apstiprināja Komisijas nostāju attiecībā uz valsts tiesību aktiem, kas apdraud Polijas tiesnešu neatkarību. Polija ir paziņojusi par savu nodomu veikt pasākumus, kas nepieciešami, lai izpildītu spriedumu.

Komisija 2023. gada jūnijā sāka pārkāpuma procedūru pret [Poliju](#) attiecībā uz likumu, ar ko izveido īpašu komiteju, kuras uzdevums ir izmeklēt Krievijas ietekmi uz Polijas iekšējo drošību laikā no 2007. līdz 2022. gadam. Komisija uzskatīja, ka ar šo likumu ir pārkāpti vairāki ES Līguma noteikumi un principi, kā arī ES Pamattiesību hartā paredzētās tiesības. Pēc Komisijas izpildes panākšanas pasākumiem īpašā komiteja nesāka darbu, un pēc Polijas 2023. gada vispārējām vēlēšanām Sejms atlaida tās locekļus (lai gan likums par komitejas izveidi vēl nebija atcelts).

Cīņa pret rasismu, ksenofobiju un diskrimināciju

Naida runa un naida noziegumi nopietni apdraud ne tikai cietušos, bet arī sabiedrību kopumā. Tie apdraud sociālo kohēziju, izplatot bailes, sadalot kopienas un veicinot atmosfēru, kas vairo diskrimināciju un vardarbību.

Komisija turpināja cīnīties pret šiem noziegumiem, panākot ES [Pamatlēmuma par krimināltiesību izmantošanu cīņā pret noteiktiem rasisma un ksenofobijas veidiem un izpausmēm](#) izpildi. Šis tiesību akts paredz noteikt kriminālatbildību par publisku kūdišanu uz vardarbību vai naidu rases, ādas krāsas, reliģijas, izcelsmes, nacionālās vai etniskās izcelsmes dēļ. Pēc Komisijas izpildes panākšanas pasākumiem Beļģija, Vācija, Grieķija, Luksemburga un Rumānija laboja savus tiesību aktus.

[Vienlīdzības direktīvas](#) aizliedz diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ dažādās jomās.

Komisija vērsās Tiesā pret [Slovākiju](#) par to, ka tā nav efektīvi risinājusi romu skolēnu segregācijas problēmu izglītībā. Diskriminācija etniskās izcelsmes dēļ izglītībā ir nopietna problēma ar sekām visa mūža garumā, un tā ir aizliegta saskaņā ar [Rasu vienlīdzības direktīvu](#).

To cilvēku aizsardzība, kuri ziņo par ES tiesību aktu pārkāpumiem

Trauksmes cēlēju aizsardzība veicina tiesiskuma un demokrātijas pamatvērtības, kā arī tiesības uz vārda brīvību. Tas ir tāpēc, ka trauksmes cēlji atklāj pārkāpumus, novēršot kaitējumu sabiedrības

interesēm un veicinot pārredzamību un pārskatatbildību. [Trauksmes cēlēju aizsardzības direktīva](#) aizsargā trauksmes cēļus no represijām par ziņošanu par ES tiesību aktu pārkāpumiem. Tajā noteikts, ka dalībvalstīm ir jāizveido efektīvi kanāli konfidencialai ziņošanai par šādiem pārkāpumiem.

Komisija vērsās Tiesā pret [Čehiju, Vāciju, Igauniju, Luksemburgu, Ungāriju un Poliju](#), jo tās nebija transponējušas šos noteikumus valsts tiesību aktos. Pārkāpuma procedūras pirmstiesas posmā 2023. gada beigās turpinājās arī pret sešām citām dalībvalstīm. Tajā pašā laikā Komisija izbeidza lietas pret deviņām dalībvalstīm, jo tās bija pilnībā transponējušas direktīvu valsts tiesību aktos.

Bērnu aizsardzība

Lai turpinātu [aizsargāt nepilngadīgos](#), Komisija turpināja pārkāpuma procedūras pret 16 dalībvalstīm par to, ka ir nepareizi transponēta [Direktīva par seksuālas vardarbības pret bērniem apkarošanu](#). Komisija varēja izbeigt lietas pret Vāciju un Zviedriju.

Bērni ir arī jāaizsargā pret vecāku veiktu bērnu nolaupīšanu un pēc iespējas ātrāk jāatdod viņi atpakaļ pastāvīgajā dzīvesvietā. [Regula “Brisele IIa”](#) aizsargā bērnus pārrobežu strīdos, kas saistīti ar vecāku atbildību un bērnu nolaupīšanu.

Komisija uzsāka pārkāpuma procedūru pret [Poliju](#) par [regulā “Brisele IIa”](#) paredzēto pienākumu neizpildi. Komisija uzskata, ka Polijas iestādes neatzīst un ātri un efektīvi nepilda spriedumus, ar kuriem tiek uzdots atpakaļatdot bērnus uz citām dalībvalstīm.

Tiesu iestāžu sadarbība un procesuālās garantijas krimināltiesībās

[Eiropas apcietināšanas orderis](#) ir stūrakmens dalībvalstu sadarbībai krimināltiesību jomā. Lai panāktu, ka tas darbojas, Komisija veica pasākumus pārkāpuma procedūrās [pret 10 dalībvalstīm](#). Tā kā Itālija, Kipra, Malta un Rumānija bija grozījušas savus tiesību aktus, pret tām vērstās procedūras varēja izbeigt. Vēl viena pārkāpuma lieta – pret Īriju – tika izbeigta, jo valsts bija pabeigusi transponēt [ES noteikumus](#) par spriedumu savstarpēju atzīšanu krimināllietās.

Komisija arī turpināja uzraudzīt [ES procesuālo tiesību direktīvu](#) transponēšanu. Tā sāka pārkāpuma procedūras pret 13 dalībvalstīm par [Direktīvas par procesuālajām garantijām bērniem](#) nepilnīgu transponēšanu. Tā turklāt sāka pārkāpuma procedūras pret 14 dalībvalstīm par [Direktīvas par tiesībām uz advokāta palīdzību](#) daļēju vai nepareizu transponēšanu. Turpmāki pasākumi tika veikti arī pret [Bulgāriju un Latviju](#) attiecībā uz [tiesību uz informāciju kriminālprocesā](#) nepareizu transponēšanu.

Komisija panāca, ka ir pareizi transponētas [aizdomās turēto un apsūdzēto personu tiesības uz mutisko un rakstisko tulkojumu](#). Tā sāka pārkāpuma procedūras pret [Bulgāriju](#) un veica turpmākas darbības sāktajās lietās pret [Belģiju](#), [Portugāli](#), [Zviedriju](#) un [Latviju](#). Komisija arī sāka lietas pret [Belģiju](#), [Bulgāriju](#), [Horvātiju](#), [Latviju](#) un [Ungāriju](#) par [ES noteikumu par nevainīguma prezumpcijas stiprināšanu](#) nepareizu transponēšanu.

Komisija kopumā izbeidza 13 lietas, jo dalībvalstis bija panākušas atbilstību procesuālajām garantijām aizdomās turētām un apsūdzētām personām saskaņā ar iepriekš minētajām direktīvām.

Patērētāju aizsardzība

ES noteikumi nodrošina augstu aizsardzības līmeni patērētājiem, kad tie vienotajā tirgū pērk preces, digitālo saturu un digitālos pakalpojumus.

Ar [Noteikumu labākas izpildes un modernizēšanas direktīvu](#) tika pastiprināti spēkā esošie patērētāju aizsardzības noteikumi. Daži no direktīvas sasniegumiem ir cenu samazināšanas paziņojumu lielāka pārredzamība, stingrāki sodi un tiesiskās aizsardzības līdzekļi personām, kas cietušas no negodīgas komercprakses. Pateicoties Komisijas veiktajiem izpildes panākšanas pasākumiem, visas dalībvalstis ir pabeigušas procesu, kas jāveic, lai šos noteikumus transponētu valsts tiesību aktos. Tas attiecas arī uz [Digitālā satura direktīvu un Preču pārdošanas direktīvu](#). Komisija arī izbeidza visas atlikušās pārkāpuma procedūras par [Digitālā satura direktīvas un Preču pārdošanas direktīvas](#) nepilnīgu transponēšanu, izņemot vienu dalībvalsti.

Ar [Direktīvu par pārstāvības prasībām](#) ir izveidots jauns regulējums patērētāju aizsardzībai masveida kaitējuma situācijās. Tiesīgās iestādes, piemēram, patērētāju organizācijas vai publiskas iestādes, var ierosināt tiesvedību, lai apturētu pārkāpumus un meklētu patērētājiem piemērotus tiesiskās aizsardzības līdzekļus. Komisija sāka pārkāpuma procedūras pret 24 dalībvalstīm par to, ka tās nav laikus transponējušas direktīvu, un jau ir veikusi turpmākas darbības astoņās no šīm lietām.

Tiesa nolēmumā apstiprināja, ka Slovēnija neievēroja [Komplekso ceļojumu direktīvu Covid-19 pandēmijas laikā](#). Nolēmumā tika apstiprināts, ka ceļotāju tiesību uz naudas atmaksāšanas apturēšana 14 dienu laikā pēc kompleksā ceļojuma atcelšanas Covid-19 dēļ ir pretrunā direktīvai.

Personas datu aizsardzība

Datu aizsardzība ir būtisks aizsardzības pasākums, kas noteikts ES Pamattiesību hartā. Komisija 2023. gadā turpināja uzraudzīt ES datu aizsardzības noteikumu īstenošanu dalībvalstīs. Tā novērtēja valstu tiesību aktu atbilstību [Vispārīgajai datu aizsardzības regulai](#) un [Direktīvai par datu aizsardzību tiesībaizsardzības jomā](#) un vajadzības gadījumā piemēroja pārkāpuma procedūras.

Komisija sāka [pārkāpuma procedūras](#) pret Beļģiju par tiesiskās aizsardzības līdzekļu trūkumu attiecībā uz parlamenta lēmumu atlaist Beļģijas Datu aizsardzības iestādes locekļus. Ar šo lēmumu tika pārkāpta [Vispārīgā datu aizsardzības regula](#) un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu, kas nostiprinātas ES Pamattiesību hartā. Citā lietā Komisija izbeidza pārkāpuma procedūru pēc tam, kad Beļģija bija novērsusi tās datu aizsardzības iestādes locekļu neatkarības trūkumu.

Drošāks transports

Autotransports ir visplašāk izmantotais pārvietošanās veids. Lai ierobežotu ceļu satiksmes negadījumu risku, Komisija ir veicinājusi un panākusi ES noteikumu un tehnisko standartu izpildi, lai samazinātu šādu negadījumu izraisīto nāves gadījumu skaitu. Komisija 2023. gadā sāka pārkāpuma procedūras pret [Čehiju un Austriju](#) par to, ka tās nebija pilnībā transponējušas [pārskatītos ES noteikumus](#) par ceļu infrastruktūras drošības pārvaldību. Tā

arī sāka pārkāpuma procedūras pret [Dāniju, Grieķiju, Lietuvu un Austriju](#) un turpināja pārkāpuma procedūras pret [Bulgāriju un Somiju](#) par to, ka tās nav pareizi transponējušas [ES noteikumus par periodiskajām tehniskajām apskatēm](#). Komisija veica turpmākas darbības pārkāpuma procedūrā pret [Čehiju](#) par to, ka tā nav pareizi transponējusi [ES noteikumus](#) par minimālajiem standartiem, kas reglamentē piemērotību transportlīdzekļa vadīšanai, attiecībā uz sirds un asinsvadu medicīniskajiem stāvokļiem.

Dzelzceļa nozarē Komisija sāka pārkāpuma procedūru pret [Ungāriju](#) un turpināja pārkāpuma lietas pret [Poliju](#) un [Portugāli](#) par dažu dzelzceļa [drošības](#) noteikumu nepareizu īstenošanu. Komisija arī turpināja pārkāpuma procedūras pret [Vāciju](#) un [Poliju](#) par dažu dzelzceļa [savstarpējas izmantojamības](#) noteikumu nepareizu īstenošanu. Tie ir daļa no [Ceturtdzē dzelzceļa nozares tiesību aktu kopuma](#), kura mērķis ir pabeigt dzelzceļa pakalpojumu vienotā tirgus izveidi, atdzīvināt dzelzceļa nozari un padarīt to konkurētspējīgāku ar citiem transporta veidiem.

Jūrniecības nozarē Komisija sāka pārkāpuma procedūru pret [Zviedriju](#) par to, ka tā nav izpildījusi savus pienākumus saskaņā ar ES [jūras drošības tiesību aktiem](#). Šie noteikumi nosaka kuģu un ostu drošības prasības un paredz jūras drošības pārbaudes. Šie pasākumi sniedz būtisku ieguldījumu ostu drošībā gan noziedzības apkarošanā, gan ES kritiskās infrastruktūras noturības veicināšanā.

Aviācijas drošības jomā Komisija sāka pārkāpuma procedūru pret [Igauniju](#) par to, ka tā nav ievērojusi [ES noteikumus](#) par aviācijas drošības pārvaldību. Tā arī sāka pārkāpuma lietu pret [Grieķiju](#) par to, ka tā nav ievērojusi [ES noteikumus](#) par gaisa transporta operatoru atbildības pārbaudi un civilās aviācijas drošības uzraudzības darbību veikšanu. Komisija arī sāka pārkāpuma procedūras pret [Dāniju un Kipru](#) par ES aviācijas drošības noteikumu nepareizu īstenošanu.

Veselības un pārtikas nekaitīguma veicināšana

ES veselības un pārtikas nekaitīguma noteikumu mērķis ir nodrošināt augstu aizsardzības līmeni cilvēku, dzīvnieku un augu veselībai ar mērķi aizsargāt patērētāju intereses. Risinot sagatavotības un profilakses jautājumus, kas aptver cilvēku, dzīvnieku un vides veselību, kā arī pārtikas un dzīvnieku barības nekaitīgumu, Komisija izmanto pieeju “Viena veselība”. Komisija palīdz dalībvalstīm īstenot un izpildīt šos ES noteikumus un veic pārbaudes, ieskaitot revīzijas, lai pārbaudītu atbilstību.

Komisija 2023. gadā rīkojās vairākās jomās, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis ievēro ES tiesību aktus. Attiecībā uz veselības aprūpes pieejamību citās dalībvalstīs Somija grozīja savus tiesību aktus, lai nodrošinātu pienācīgu atlīdzības līmeni pacientiem saskaņā ar [Pārrobežu veselības aprūpes direktīvu](#). Cilvēka audu un šūnu jomā Komisija saņēma sūdzību par trūkumiem Grieķijā [ES noteikumu](#) īstenošanā, īpaši attiecībā uz acu audu banku licencēšanu. Pēc dialoga ar Komisiju Grieķija pievērsās šim jautājumam, un tagad pieteikumi acu audu banku atzīšanai var tikt efektīvi izskatīti.

[Augu veselības](#) jomā Komisija izbeidza lietu pret Itāliju par pasākumu īstenošanu pret augiem kaitīgo organismu *Xylella fastidiosa*. Komisijas revīzijā tika apstiprināts, ka pēc Tiesas [sprieduma](#) Itālija ir atrisinājusi īstenošanas jautājumus uz vietas.

Eiropas Savienībā arvien lielāka sabiedrības uzmanība tiek pievērsta [dzīvnieku veselībai](#) un [labturībai](#). Lai īstenotu ES noteikumus šajā jomā, Komisija un dalībvalstis veica [vienotus izpildes panākšanas pasākumus](#) ar mērķi apkarot kaķu un suņu nelikumīgu tirdzniecību. Šie pasākumi palīdzēja apzināt tendences, kas atkārtojas, un uzņēmējus, kuri iesaistīti krāpnieciskā un maldinošā praksē. Tā rezultātā ES tika sāktas

47 tiesvedības.

[ES noteikumi par pārtikas produktu informāciju](#) aizsargā patērētājus no maldināšanas un nodrošina godīgu tirdzniecību. Vienā lietā par dabīgo minerālūdeņu tirdzniecību Komisija pieņēma lēmumu vērsties Tiesā pret [Bulgāriju](#). Svarīgs jautājums bija tas, ka Bulgārijas tiesību akti ļauj tirgot dabīgo minerālūdeni un avota ūdeni no viena un tā paša ieguves avota ar vairāk nekā vienu tirdzniecības aprakstu. Tajos arī nav prasīts norādīt avota nosaukumu minerālūdeņu un avota ūdeņu etiķetēs.

Labāks profesiju regulējums un profesionāļu brīva pārvietošanās

[Samērīguma novērtēšanas direktīva](#) uzliek dalībvalstīm pienākumu pārlicināties, ka ir vajadzīga kāda jauna profesiju reglamentācija. Apgrūtinātie valstu noteikumi apgrūtinā kvalificētu kandidātu piekļuvi dažādām profesijām vai praktizēt tajās visā ES, kavējot centienus novērst kvalificēta darbspēka trūkumu visā ES.

Komisija sāka pārkāpuma lietu pret [Belģiju](#) un [Igauniju](#) un veica turpmākas darbības procedūrās pret [16 dalībvalstīm](#) par šo noteikumu nepareizu transponēšanu. Tajā pašā laikā tā izbeidza procedūras pret 12 dalībvalstīm. Šajās dalībvalstīs var pilnībā izmantot Samērīguma novērtēšanas direktīvas potenciālu, lai atvieglotu piekļuvi reglamentētām profesijām un to praktizēšanu.

Lai panāktu noteikumu par [profesionālo kvalifikāciju atzīšanu](#) izpildi, Komisija turpināja lietas pret [Belģiju](#), [Kipru](#) un [Rumāniju](#) un divas lietas pret [Grieķiju](#). Piemēram, attiecībā uz Grieķiju izpildes panākšanas pasākumu mērķis ir nodrošināt, ka speciālisti, kas ir kvalificēti kā karjeras konsultanti, skolu direktori un citi izglītības vadītāji citās dalībvalstīs, var praktizēt savas profesijas Grieķijā. Komisija sāka lietas pret [Vāciju](#), [Īriju](#) un [Spāniju](#) par to, ka tās nav nodrošinājušas ES iegūtu profesionālo kvalifikāciju atzīšanu, un izbeidza procedūras pret 13 dalībvalstīm. Lieta pret [Īriju](#) tika ierosināta, pamatojoties uz [lūgumrakstu Eiropas Parlamentam](#).

Norīkoto transportlīdzekļu vadītāju aizsardzība

Autotransporta nozarē [ES noteikumi](#) nodrošina sociālo aizsardzību transportlīdzekļu vadītājiem, kas ir nodarbināti vienā dalībvalstī un tiek nosūtīti uz laiku strādāt citā dalībvalstī. Šie noteikumi nodrošina, ka norīkotie transportlīdzekļu vadītāji uzņēmējā dalībvalstī saņem atlīdzību par laiku, uz kuru viņi ir norīkoti darbā. Noteikumi arī sniedz izsmelšu administratīvo prasību sarakstu uzņēmumiem, kuri norīko transportlīdzekļu vadītājus uz citu dalībvalsti, un visā ES saskaņo inspekcijas pasākumus.

Komisija 2023. gadā nolēma vērsties Tiesā pret [Nīderlandi](#) un [Portugāli](#) par to, ka tās nav transponējušas šos noteikumus savos tiesību aktos. Tā pašā iemesla dēļ Komisija sāka pārkāpuma procedūras pret [Dāniju](#) un [Franciju](#) un veica turpmākus pasākumus procedūrās pret [astonām dalībvalstīm](#).

Eiropas drošības savienības stiprināšana

[Eiropas drošības savienības](#) mērķis ir nodrošināt, ka ES [drošības](#) politika pielāgojas mainīgajiem apdraudējumiem un palīdz veidot ilgtermiņa un ilgtspējīgu noturību. Komisija turpināja darbu, lai panāktu, ka tiek transponēta [Direktīva par terorisma apkarošanu](#), kurā noteikta kriminālatbildība par tādu rīcību kā apmācība un ceļošana terorisma nolūkā, kā arī teroristu finansēšana. Tā veica turpmākas darbības procedūrās [pret 10 dalībvalstīm](#), lai nodrošinātu direktīvas pareizu transponēšanu. Līdztekus Komisija izbeidza lietas pret 11 dalībvalstīm, kas bija panākušas šo noteikumu pareizu transponēšanu.

[Regula par vēšanas pret teroristiska satura izplatīšanu tiešsaistē](#) ir vēsta pret draudiem, ko rada teroristisks saturs tīmeklī, un interneta ļaunprātīgu izmantošanu terorisma nolūkos. Komisija rīkojās, lai nodrošinātu regulas pareizu īstenošanu, sākot pārkāpuma procedūras pret [22 dalībvalstīm](#). Izpildes panākšanas pasākumi izrādījās efektīvi – 10 dalībvalstis jau ir izpildījušas savus pienākumus nodrošināt teroristiska tiešsaistes satura izņemšanu. Attiecīgās pārkāpumu lietas varēja izbeigt.

[ES noteikumi par šaujarmiem](#) nosaka minimālos standartus civilām vajadzībām paredzētu šaujarmu iegādei, glabāšanai un apmaiņai un aizsardzībai pret noziedzīgām darbībām un ieroču [nelikumīgu tirdzniecību](#). Komisija nolēma vērsties Tiesā pret [Luksemburgu](#) un [Zviedriju](#) par to, ka tās nav īstenojušas šo svarīgo tiesību aktu. Lietu pret Zviedriju vēlāk varēja izbeigt, tāpat kā citas lietas pret šo valsti, Bulgāriju, Īriju, Grieķiju un Luksemburgu. Tas nozīmē lielāku drošību visiem ES iedzīvotājiem, jo šīs dalībvalstis tagad pienācīgi piemēro noteikumus, kas vērsti uz ieroču nelikumīgas tirdzniecības novēršanu.

Komisija ir apņēmusies apkarot [ar digitālo pārveidi saistītos riskus](#) un [organizētās noziedzības](#) radītos draudus labklājībai un drošībai. Tā sāka pārkāpuma procedūras pret [Čehiju, Ungāriju, Poliju, Slovēniju un Somiju](#), lai panāktu, ka tiek transponēta [Direktīva par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanu ar krimināltiesībām](#). Līdztekus, pateicoties panāktajam progresam, tā varēja izbeigt procedūras pret 13 citām dalībvalstīm.

Lai panāktu izpildi attiecībā uz [Direktīvu par cīņu pret krāpšanu, kas skar ES finanšu intereses](#), Komisija sāka pārkāpuma procedūras pret [Bulgāriju](#) un [Poliju](#) un veica turpmākās darbības procedūrā pret [Somiju](#) par direktīvas nepareizu transponēšanu.

Komisija pieņēma papildu lēmumus, lai īstenotu kopīgos noteikumus [narkotisko vielu](#) jomā. Tā vērsās Tiesā pret [Ungāriju](#) par to, ka tā neievēroja ES saskaņoto nostāju, kas ANO Narkotisko vielu komisijā bija jāņem attiecībā uz kanabisa un kanabisam radniecīgu vielu iekļaušanu starptautiskajos sarakstos.

Ārējo robežu pārvaldība

[Šengenas zona](#) ir viens no lielākajiem ES sasniegumiem, kas ļauj ES pilsoņiem, trešo valstu iedzīvotājiem un tūristiem brīvi un droši ceļot pa ES. Komisija ir apņēmusies nodrošināt, ka tiek ievērota vienotā vīzu un uzturēšanās atļauju forma, lai nodrošinātu, ka ceļošanas un uzturēšanās satvars ES ir drošs, juridiski konsekvents un atbilst brīvas pārvietošanās un starptautiskās sadarbības principiem.

Komisija sāka pārkāpuma procedūras pret [Bulgāriju, Grieķiju, Kipru un Lietuvu](#) par to, ka tās nav ieviesušas 2D svītrkodu, kas ir prasīts [vienotajā vīzu formā](#). Pēc sūdzības saņemšanas Komisija sāka pārkāpuma lietu pret [Portugāli](#) par to, ka nepareizi ieviesta [vienotā forma](#) trešo valstu valstspiederīgo uzturēšanās atļaujām. Tā arī veica turpmākās darbības procedūrā pret [Bulgāriju](#) par to, ka tā nav ieviesusi šo jauno formu trešo valstu valstspiederīgo uzturēšanās atļaujām.

Vienota ES reakcija migrācijas un patvēruma jomā

Komisija turpināja darbu pie noteikumiem, kas nodrošina ātras un taisnīgas [patvēruma](#) un [atgriešanas](#) procedūras, paredz [likumīgus ceļus](#) uz ES, novērš [neatbilstīgu migrāciju](#) un sargā [ES ārējo robežu integritāti](#), pilnībā ievērojot Eiropas vērtības un pamattiesības. Tie ir Eiropas Parlamenta un Padomes apstiprinātā [Migrācijas un patvēruma pakta](#) mērķi. Komisija palīdzēs nodrošināt pilnīgu īstenošanu, lai noteikumi tiktu piemēroti no to spēkā stāšanās brīža.

Komisija sāka pārkāpuma lietas pret [Beļģiju, Grieķiju, Spāniju un Portugāli](#) par [Uzņemšanas nosacījumu direktīvas](#) nepareizu transponēšanu. Tā arī panāca, ka tiek izpildīta [Kvalifikācijas direktīva](#), novēršot tās nepilnīgu ([Čehija](#)) vai nepareizu ([Grieķija, Portugāle un Somija](#)) transponēšanu. Šo noteikumu mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret patvēruma meklētājiem atvērtā un taisnīgā sistēmā. Uzņemšanas nosacījumiem būtu jānodrošina cilvēka cienīgs dzīves līmenis, kopīgi iemesli starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un starptautiskās aizsardzības saņēmēju piekļuve tiesībām un integrācijas pasākumiem.

Attiecībā uz ES tiesību aktiem migrācijas jomā Komisija sāka pārkāpuma procedūru pret [Ungāriju](#) par to, ka tā ir pārkāpusi tiesisko regulējumu [“Atbalstītāju pakete”](#) migrantu kontrabandas apkarošanai. Lai veicinātu atbilstību [likumīgas migrācijas](#) noteikumiem, Komisija sāka pārkāpuma lietas pret [18 dalībvalstīm](#) par [Sezonas darbinieku direktīvas](#) nepareizu transponēšanu vai īstenošanu. Komisija arī turpināja nodrošināt [Pastāvīgo iedzīvotāju direktīvas](#) pareizu īstenošanu, reaģējot uz lietu pret [Maltu](#), kuras pamatā ir [divi lūgumraksti](#) Eiropas Parlamentam. Tā apmierinoši izbeidza lietu pret Lietuvu par tiem pašiem noteikumiem.

Sankciju pret Krieviju īstenošana

Lai vērstos pret Krievijas spēju finansēt agresijas karu pret Ukrainu, ES 2023. gadā pieņēma trīs papildu sankciju paketes, kuru tagad kopā ir 12. Tās aptver visdažādākās nozares, piemēram, finanses, enerģētiku, medijus, transportu un tirdzniecību.

Komisija uzraudzīja un atbalstīja sankciju īstenošanu dalībvalstīs. Tā pieprasīja informāciju no dalībvalstīm un veica divpusējus apmeklējumus valstu iestādēs, kas atbildīgas par sankciju ieviešanu. Komisija arī veica turpmākus pasākumus attiecībā uz informāciju, kas saņemta [trauksmes celšanas rīkā attiecībā uz ES sankcijām](#) – drošā tiešsaistes platformā, kura trauksmes cēlējiem dod iespēju anonīmi ziņot par pārkāpumiem. Komisijas sasauktā [darba grupa “Freeze and Seize”](#) pastiprināja sankciju izpildi pret Krievijas un Baltkrievijas privātpersonām un subjektiem, apkarojot sankciju pārkāpumus. Šajā grupā tika koordinēta privāto aktīvu iesaldēšana vairāk nekā 27 miljardu EUR apmērā un Krievijas valsts aktīvu imobilizācija vairāk nekā 200 miljardu EUR apmērā.

